НП35-2
4
Н
R-Tat. -Ж
1-15

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz!

QADЬNLЬQ SOSJALIZM JOLЬNDA

№ 5 (14)

— MAJЬS — 1933 —

UDARNIK VE UDARNIK QADЬNLARƢA — SOTSIALIZM JAPЬÇЬLARЬ BYJYK ORDUSЬNЬŊ ILERI KETGEN KYREŞÇILERINE — BOLŞEVIK SELAMЬ! SOSIALIST MUSABAQASЬ VE UDARNIKLIK BAJRAƢЬNЬ DAHA JUKSEKLERGE!

JAŞASЬN BEJNELMILEL PROLETARJATNЬŊ INQILABIJ QUVVETLERINI BOJEVOJ SURETDE KƢZDEN KECIRYV KYNI — BIR MAJЬS!

Aqmesçidde 1 numerolь udarnik knizkalь NURIJE QURTEJUPOVA,

VKP(в) QЬRЬM OBLAST KOMITETI ORGANЬ „JAŊЬ DYNJA“ NEŞRIJATЬ

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь zurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna mobilize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Köj medenij quvveti—oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri zurnalьmьzь keniş savxoz, kolxoz, maşina-traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь etrafьna keniş udarnik—qadьnlar (massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) zurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işçi-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler zurnalьmьzьn eң faal, eң aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlar sotsjalizm jolьnda“ zurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь ögreteçekdir. Biz MTS, savxoz, predprijatije, işçi qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniң xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu zurnalnь ana ve aptelerinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn zurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Zurnalqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sovxoz maşina-traktor stansijalarь işçi qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь dogrusьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, pocta qutusь № 234 „Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь idaresine.

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz

QADЬNLЬQ Sotsializm jolьnda!

VKP(в) QЬRЬM OBLAST KOMITETINIŊ ORGANЬ

№ 5(14)

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞCI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ŽURNALЬ

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1933 г.
Акт № 460

N. Krupskaja

BYTYN DYNJA PROLETARLARЬ BIRLEŞIŊIZ!

1889 senesi вejnelmilel kongresde 1 majьs kynini вytyn dynja işçilernin ve işçi qadьnlarnьn вejnelmilel вirleşyv вajramь japmaq qararь qaвul olьnqan edi.

Bizde вirinçi olaraq majьs вajramь 1891 senesi kecirildi. Piterde вu вajramqa 300-den az işci iştirak etdi. O zamanlar daha rus işçilerinin өz teşkilatlarь, өz partijalarь joq edi.

Arasь 5 jьl kecdi. Piterde artьq „işci sьnьfьnьn azadlьqь icyn kyreş sajuzь" mejdanqa ketirilgen edi ki, вu sajuz işçi hareketine jolвaşçьlьq etmege, japraqlar (listofkalar) сьqarmaqa вaşlaqan edi. Piterde zaвastofka hareketi qьzьşmaqa вaşladь. O zamanlar Lenin tyrmede edi. O tyrmede oturdьqь vaqьt „işci вajramь 1 majьs" adlь listofkanь jazdь. Bu listofka 2.000 nusxa вasьlqan ve 40 faвrika zavod arasьnda darqatьlqan edi .Bu listofka вyjyk rol ojnadь, Piter işçilerini вirleşdirdi ve jazda Piterdeki toqumaçьlar zaвastofkasьnь өtkeryv işinde Piter işçilerine jardьm etdi ki, вu zaвastofkada artьq 30 вiŋ işçi iştirak etgen edi. Açeвa, вu вirinçi majьs listofkasьnda Lenin ne jazdь?

Piter ve daha вaşqa şeherlerdeki işçilernin kyreşi haqqьnda hikaje eterek Ilic şөjle jazqan edi: „вizni zulum altьnda tutmaq icyn kapitalistlernin ve hykymetnin вizni сьrmaв aldьqь zьnçьrlarnь qoparьв atmaq icyn, вizge, rus işçilerine de vaqьt keldi, өz qardaşlarьmьznьn, вaşqa devletlerdeki işçilernin kyreşine qoşulmaq, onlarnen вirlikde вir umumij вajraq altьna kecmek zamanь вizim icyn de keldi, ki, o вajraqnьn yzerinde: „Bytyn dynja proletarlarь вirleşiŋiz!" degen lozunq jazьlqandьr". Daha soŋra Ingiltere, Fransa, Germanja ve daha вaşqa memleketlerdeki işçilernin kyreşi haqqьnda ajtьв, Lenin şu sөzlerni jazqan edi: „onlar inadçasьna kyreşerek ve aqьr qurвanlar вeriв, өzlerinin işlerine xaвerleşiв myzakere etmek haqqьnь zaвt etdiler. Başqa memleketlerdeki qardaşlarьmьz icyn, kyreş onlarnьn arzu etgen muvaffaqijetge doqrь caвik alьв вarmasь, өzinde hakim sьnfьlar ve esirler, işçiler ve kapitalistler olmajьв, вelki her kes tegiz dereçede calьşaçaq ve өmyrden tegiz dereçede zavqlanaçaq вir zamanqa caвik alьв вarmasьnь istejik. Arqadaşlar, eger вiz вir oluв ve hepimiz вir fikirge keliв вirleşirsek, вizim de өz quvvetlerimiznin dyzgyn saflarьna soquluв, din ve qaвile ajьrmadan, вytyn dynja işçilerinin, вytyn dynja kapitalistlerine qarşь вu umumij kyreşlerine acьq- acьqqa qoşula вilirmiz" (T. I. sahife—498). Bu listofka 1896 senesi jazьlqan edi.

1904 senesi Lenin „1 majьs" listofkasьnь jaza. O listofka qajet qьzqьnlь suretde jazьlqan edi. „Joq olsьn samoderzavje!" sesi вytyn Rusijege daqьlqan edi. Bu sesler soqaqlarda, вiŋlerçe adam iştirak egen işçi toplaşuvlarьnda ketdikçe sьq-sьq tekrarlana. Kecgen senenin jazьnda Rusijenin вytyn çenyвinde on вiŋlerçe işçiler көterildiler, gyzel өmyr, polis zulmьndan qurtuluv oqurьnda kyreş yzerine көterildiler. Bir darвe ile en вyjyk şeherlernin вytyn sanajь'ьnь toqtatqan dehşetli işçi ordusьnь көrgen de вurzuazija ve hykymet qaltьradь. Işci işi icyn kyreşgen

onlarça kyreşçiler, icerydeki duşmanqa qarşь jollanqan çar askerlerinin qurşunlarь altьnda helak oldьlar.... Dynja yzerinde өjle bir quvvet joqdьr ki, ketdikçe daha zijade anlь olqan, ketdikçe daha zijade birleşgen ve teşkilatlanqan miljonlarça işçilerni majьşdьra bilsin. Işçilernin өqradьqlarь her maqlubijet janь-janь kyreşçiler sьralarьnь, ketdikçe daha keniş kytlelerni janь өmyrge doqrь ujanmaqa ve janь kyreşge hazьrlanmaqa meçbur ete".

Bu vaqьtda car hykymeti Japonja ile çenk etmege başlaqan edi. Ve Lenin 1904 senesi majьs listofkasьnda şөjle jazdь: „samoderzavje tarafьndan çinajetçesine Japonija ile başlanqan çenk, ançaq samoderzavjenin helakini tezleşdireçekdir. Bu çenk, şimdigi devlet qurulьşьnьn mahijeti yzerine en az anlь işçilernin bile kөzini acar. Rusijenin bytyn anlь proletarlarь bu çinaij ve jьqьçь çenkge qarşь protest etmege borьçlьlar. Onlar 1 majьs kyni-işçi sьnьfьnьn bejnelmilei bajramь kyni—proletarjat millij duşmanlьq tanьmaqanьnь, өz hykymetleri tarafьndan duşman sьralarьndan çenkleşmege meçbur etilgen Rus ve Japon işçileri өzlerini qardaşlьq birligi ile baqlь olqan bir sьnьfnьn a'zalarь olaraq dujqanlarьnь kөstermege borьçlьlar" (T. VI, sahife — 337).

Өvansijan Nazeli. Aqmesçid „1 Majьs" artelinde flangmaşinalar brigadiri. Udarnitsa

1905 senesi inqilabь samoderzavjeni kөterib atmadь, lakin işçilerge qajet byjyk teşkilatçьlьq teçrybesi berdi, reaksija jollarьnda proletarjat kөryb kecirgenleri haqqьnda derin suretde dyşyndi. 1912 senesi aprel 4-de (janь stil ile aprel 17) olqan Lena vaqialarь, işçiler arasьnda inqilabij kytlevij stacka traditsijasь jaşamaqda olqanьnь kөsterdiler. Bu vaqialar sebebinden mejdanqa kelgen zabastofkalar 300 bin işçini majьs zabastofkalarь ise—400 binge jaqьn işçilerni cьlqab aldьlar, bunьnle bir zamanda iqtisadij stackalar dalqasь da jykseldi. „Inqilabij jykseliş" adlь maqalesinde 1912 senesi majьs zabastofkalarьna qimet keserek Lenin şөjle jazdь: „Rus inqilabь teşviqatьnьn, qozqaluvnьn, birleşyvnin ve kytleni kyreşge çelb etyvnin bu proletar usulьnь birinçi olaraq keniş kөlemde inkişaf etdirdi".

1912 senesi majьs bajramьndan өgine Merkezij Komitet tevqif olьnqan edi, lakin işçiler birleşdiler, „demokratik çymhyrijet, 8 saatlik iş kyni, bytyn pomeşcik topraqlarь tutulub alьnmalь" şeklinde partija lozunqlarь ve: „def' olsьn car hykymeti! Jaşasьn demokratik çymhyrijet! Jaşasьn sotsializm!" suretinde caqьruvlar ile listofkalar daqьtdьlar. Bytyn işçiler samoderzavjege birlikle tazjьq japmaq icyn hazьrlanaraq, birlik ile, vahid çebhe ve ajnь lozunqlar ile mejdanqa cьqdьlar. 1913 senesi majьs bajramь da ajnь ruh jykseklige kecdi.

1914 senseinde başlanqan imperjalist muharebesi, proletar inqilabьnьn jykselmekde olqan dalqasьnь toqtatdь. Muharebe ekinçi Internatsionalnьn opportunizmini mejdanqa cьqardь. Bu opportunizm, bytyn dynja proletarijatnьn bejnelmilel birligini zaiflatdь. Işçi kytleleri, burzuazjaqa, kendilerine, bytyn aqьrlьqь ile xalq kytleleri yzerine jyklengen jaqmaçь, çinajetkar muharebege cekmege musaade etdiler.

Leninnin 1914 senesinde: „samoderzavjenin çanijçe başladьqь muharebe, onьn mahvnь jaqьnlaşdьraçaqdьr" dije jazdьqь—1917 senesinde tamamile mejdanqa cьqdь.

1917 senesi majьs 1-de samoderzavjeni devirgen xalq, өz qalebesi bajramьnь japdь. Lenin bu majьs bajramьnda, Petrograd MK tribunasьnda derin hejçan ile nutq söjledi.

1917 senesi oktabrinde Rusije proletarijatь bytyn dynja proletarijatьna muraçaat eterek, bytyn memleketler emekdarlarьnьn qardaşça birligi bajraqьnь jyksekge kөtermege ve her vaqьt jyksek tutmaqa caqьrdь.

1918 senesi majьs 1 kyni Lenin Moskvada Krasni ploşcadda mutьq sөjlejerek şөyle dedi: „kecgen sene majьs 1-de biz Germanja imperjalizminin tehdidi altьnda bulьna edik. Şimdi o, qьrьldь ve kyli kөkge savurьldь. Proletar kynini bajram etyv levhasь, jalьnьz bizde denişmedi. Bytyn memleketlerde işçiler imperjalizm ile kyreş jolьna mindiler. Azadlьq qazanqan işçi sьnьfь jalьnьz savet Rusijesinde degil savet Vengerjasьnda ve savet Bavarijasьnda da өz kynini serbest ve acьq suretde japmaqdadьr. Bunьnle beraber, bygyn şurasьnь ehemmijetle sөjlemek mymkindir ki, jalьnьz Qьzьl Moskvada, Qьzьl Petrogradda ve Budapeştde degil bytyn byjyk proletar merkezlerinde kezinmek icyn degil de өz quvetlerini kөstermek icyn soqaqqa cьqqan işçiler, Savet hykymetinin ehemmijetini ve proletarijatnьn qalebesinin jaqьn oldьqьnь sөjlemekdedir".

Bytyn dynja proletarijatnьn qalebesi hynyz kelmej, Germanjada faşizm qutura, Jehydij pogromlarь japьla, hykymetni zabd etgen qara jyzliler hic bir şejden qacьnmajaraq, her atdьqlarь adьm ile өzlerinin haqiqij cehrelerini mejdanqa cьqara ve vaadlarьnьn ne qadar jalançь olqanьnь kөstereler. Avropa hejçanqa kele, her jerde, Germanjaqa qarşь olqan eski duşmanlьq başьnь qaldьra, şovenist ateşi alevlenmege başlaj. Şarqda Japonja Qьtaj yzerine ketdikçe zijade jyklene, onь parcalamaqa, talamaqa calьşa.

Biz de bir vaqьtlarda qara irtiça' seneleri kecirgen edik, lakin bizim partijamьz qalib keleçegine bir daqiqa bile, şubhe etmej edi. Biz şimdi de bilemiz ki,—insanijetge Marks ve Engels kibi kyreşçiler, mytefekkirler ve bytyn dynja proletarijatь jolbaşçьlarь bergen memleketnin proletarjatь, өlmekde olqan burzuazjanьn ve onьn cөpliklerinin bytyn qajretlerine raqmen, quvvetlerini toplajaraq, vahid bir işçi çebhesinde birleşeçek ve mutlaqqa qalib keleçekdir. Bytyn kapitalist memleketler proletarjatlarь icyn o qadar aqьr olqan bu sene, majьs 1 bajramь—proletar birligi bajramь—ajrьça ehemmijetni haizdьr.

Kapitalizmni denişdirmek icyn sotsjalizm kelmekdedir. Onьn qalebesi zarurijdьr.

1920 senesinde, bizde, savetler memleketinde majьs 1 kyni bytyn rusije subbotnigi—majьs bajramь edi. Bu grazdan çenkinin en qьzqьn vaqtь edi. Lenin o vaqьt şөjle jaza edi: „Bu mel'yn şьarnь" her kes kendisi icyn, bir allah her kes icyn" degen şьarnь bitirmek, tezden bitirmek lazimdir. Proletar emek dissiplinasьnь en jyksek dereçege cьqarmaq kerekdir, o vaqьt biz jenilmez olurmьz. Jalьnьz en menfyr ve kapitalizmge qajtmaz dereçede satьlqan adamlar, byjyk majьs bajramьndan, kommunist emegini kytlevij suretde tatbiq etyv jolьnda fajdalanuv teşebbysini mahkym etmege isti'dadlьdьrlar. Qahr olsьn eski çemaat mynasebetleri, eski iqtisadij mynasebetler, kapitalqa tabi' olqan emeknin eski hyrijeti, eski qanunlar, eski adetler! Biz janь bir çem'ijet qurarmьz. Bizni carizmge qarşь, burzuazjaqa qarşь, bytyn dynjaça qudret sahibi imperjalist devletlerge qarşь olqan byjyk inqilabij kyreşde olqan muvaqqat muvaffaqijetsizlikler qorqutmadь. Bizni, en zor bir işnin başьnda zarurij olqan byjyk zorlьqlar ve janlьşlьqlar da qorqutmajlar, cynki bytyn emek alьşqьnlьqlarьnь ve adetlerni janьdan quruv işi onlarça senelerde japьlaçaq işdir. Ve biz bir-birimizge tantanalь suretde sөz beremiz ki, biz her tyrly fedakarlьqqa hazьrmьz, biz bu en zor kyreşde soңna cьqarmьz, adet quvvetine qarşь kyreşde qalib kelirmiz, ve rahatlьq kөrmeden senelerçe ve onlarça seneler calьşьrmьz" (T. XXV, sahife 256). Ilic işçi kytlelerini amelij suretde sotsializm qurmaqa caqьra edi.

Savet hykymetinin өmyrnin on altьnçь senesinde, SSSR proletarijatь, qardaşça proletar birligi, şьarьna sadьq qalmaqdadьr. O, qara jyzli aldavçь rezimine, Marks-Engel-Lenin—Stalinnin „Jaşasьn bytyn dynja sotsialist inqilabь" şьarьnь qarşь qoja.

Işçi ve işçi qadьnlar! Udarnь işleriniznin ve fabrika, zavod musabaqalarьnьn teçribelerini kolxozlarqa, MTS ve savxozlarqa avuşdьrajьq! Kөj yzerinde proletar şefini qavileşdirejik!

Ç. Gafarov

MAJЬS ALEVLENE

Dalqalar dynjanьn—
Sьnьгьnь aşaj;
Baq! baq!
Jelpri al bajraq.
Bygyn Maj,
Seldajьn—
Saflarь qat; qat;
Proletariat:
Soqaqlarqa taşa;
Toqtamaj!

Dynja mejdanьnьn;
Jaralar sьnьгьnь;
—Bir!
Eki!
Yc!
Marş!
Marş!

Baq! Dalqalь—
Kyc.
Bu;
Proletariat:
Bygynge xazain;
Bygynnen—
Jajьnqa da;
Bere emrin;
Bitire o:
Kapitalnьn
Sarsьlqan өmrin.

Mejdan—kyreş mejdanь;
Sьnьf—sьnьfqa;
Qarşь—qarşьqa;
Kyreş!
O, qanlь kyreş;
Qaplaqan dynjanьn—
Bytyn şarьnь.

Bizim bajraq;
Onda jazьlqan;
Lenin!
Onьnnen sarsьla;
Londonь, Parizi;
Tokjosь,
Cikago, Berlin!
Onьnnen jьqьla,
Hem jьqьlaçaq;
Imperjalar,
Sejimler,
Hem Rejistax.

Ej qahraman!
Ej Berlin işcisi!
Şeni satdь—
Sosjal demokrat;
Seni eze;
Çanavar faşist—
Qat, qat!.:

Lakin seni jьldьrmaj;
Qumral şturmovikler;
Rezina sopa,
Qanlь ştikler.
Cynki... cynki;
Seni tөrbijeledi
Telmanlar,
Bolşevikler...

Qurtьlmaz sizden,
Pajьnь tapar tezden;
Mel'un Gitler—ler
O çanavar itler!..

Altundan şişken
Bankirler dynjasь;
Artьq o;
Sarsьla,
O qaltьraj.
Cynki
Onda
Krizis pişken.

Baq!
Nivjorqnьn;
Kөkge aralşqan—
Kөk sarajlarьna;
Altьn qadeler
Elmaznen sьrlь,
Boşala,
Boşaltьla.

Pazarlar,
Birzalar patlaj;
Joq alьçь;
Mallar artqac!
Lakin Fordlarnьn
Dynki inçineri;
Kecmej onьn hyneri;
Tezjanьn mahir-
Işcisi;
O, da;
Bygynnin dilençisi.

Onlar soqaqda
Sozalar qol...
Onlar ac...
Kapital qajnaj;
Bermi
Emekge,
Hynerge jol!

Kөz taşla uzaqqa;
Qьtajqa, Japonqa,
Hindge
Şarqqa!
Zexeler... neler;
Xarabege ceke:

Qьtajnьn
Cal saqal divarьnda;
«Terbije» toplarь—
Patlaj.
Kyliler qanьnьn—
Qoqьsь;
Şarqnь kece de,
Qarbni de
Qaplaj!..

Lakin... Lakin;
Ne qurşun,
Ne xac;
Ne de,
Daraqac;
Maj
Ve Majçalar selini;
KIM o, baqlajçaq;
Joq өjle quvvet
Taşqьnnьn elini.

Işitesizmi?
Binlerçe versler—
Janqьrqan,
Qьtaj Qьzьl Ordusь
Sesini.

Mьna şaj, taşqьn
Kycler quvvetler
Damlaqa (x) oqrata
Lordlar, faşistler;

(x) Damla—paralic.

Pilsutler,
Gitlerler aqlьn.

Bu bir Maj,
Kapital bujьrqan;
Zulm mojsalarь
Altьnda olqan
Memleketinde;
Qarşьlana
Şaj.

Ondaki «isjançь»;
«Qьjamçь»
Quvvetlerge;
SSSR proletariatьnьn
Jeniçi, jengen sesi,
Çan bere.

Dnepr, Kuzbaslar;
Magnitsrojlar,
Beş jьldьqlar
Jurdь da
Majnь qarşьlaj,

«—Barjaqda
LENIN!
Jol—Leninçi;
«Dymende»
STALIN!
Qьjmetli jetekçi.
Sotsializm quramьz
Soңьnaçi»—
Bizde udarçь ordular;
Bygynde;

Her kyn de,
Jьrlajlar
Şaj.

BU jьrdan
Ala çan;
Kapital,
Kalonja esiri;
Bir Majda—
Qopara isjan
O, da;
Cьqara sesini!

Aprel 22. Jalta.

Lenin qьzьl, şanlь bajraqь astьnda

Udarnik qadьnlar 50—60 jaşьnda
Toqtamaj calьşa maşina başьnda

Normasьnь toldьra promfinplan qarşьnda
Lenin qьzьl, şanlь bajraqь astьnda.

Dərt divar icinde cьqmajьb jaşaqan
Qoçadan, babadan kətekler aşaqan

Zulmetden qurtulьb ileri atьlqan
Qьzьl bajraq şavlesi olarqa da sacьlqan.

Oqumaqdan, jazmaqdan mahrum qalqanlar
Dьm evler icinde kyldaj solqanlar.

Jaşьqnь kərub de ərnek alqanlar.
Calьşa oqujlar ixtijar qadьnlar.

Udarnik olalar jaşьna baqmadan
Calьşa işinde bir vaqьt toqtamadan.

Jaşlarnь caqьra musabaqa acalar
tenbeller, lodьrlar bu işden qacalar.

Jaş ve qart hazьr ol duşmannь urmaqa
Kapital adьnь dynjadan çojmaqa.

Qalmasьn almede meşcannьn səzi
Jaşasьn her jerde proletar səzi.

Sultanije Zekerja

Sultanije Zekerja arqadaş Şvejpromda calьşa. O, içtьmaьj işlerde isteknen calьşa. Kendi qartlьqьna baqmadan analar evinde nevbetçilik japa. Texnikanь elde etyv kruzoqьna mukenimel suretde qatnaj, texnikaqa sahib ola. O, udarnik. Fabrikada, əz tsexinde onь seveler. Juqarьda oqudьqьnьz şiirni, 62 jaşьnda olqan Sultanije arqadaş jazdь. **Biz onь hic bir tyrly tyzeltmejib, ajnen basamьz.** Sultanije arqadaş Şvejpromqa kirgendę bir tamam çahil edi, jalьnьz fabrikada likbez bitirdi.

Idare

Sosjalist musabaqasьnьn dørtinçi jьl dønymi

Byjyk bajram Majьs—1 kynini biz lenin sosjalist musabaqasьnьn 4-nçi jьl dønymi kyninen baqlь olaraq keciremiz. Bu her eki tarixij kynnin ehemijeti pek byjykdir.

Partija tarafьndan teşkilatlandьrьlqan ve idare etilgen sosjalist musabaqasь ve udarniklik, 5 senelik plannьn 4 senede qalibane içra etilmesinde en myhim amiller oldьlar. Işte bu sebebden dahimiz Stalin arqadaş „sosjalist musabaqasь olmaqan olsa, biz maqsadьmьzqa jetişemez ve ilerige doqrь hic bir adьm atamaz edik" dij.

Udarniklernin sosjalizm japьçьlьqь templeri icyn memleketimizni geri ve sabançь bir memleket halьndan, ileri ve quvvetli bir sanajь memleketi halьna ketirmek icyn japdьqь kyreşleri, leninnin: „sosjalizm, musabaqanь søndirmej, bil'aks birinçi nevbetde olaraq onь haqiqaten keniş ve haqiqaten kytlevij miqjasda tadbiq etmek imkanьnь bere" suretindeki søzlerini tamamile tasdiq etdi.

Hem haqiqaten, kytlelernin sosjalizm japьçьlьqьnda iştirakьnda musabaqanьn esasij, usulnь teşkil etmedigi hic bir budaqь joqdьr. Udarnikler ordusь, işçi sьnьfьnьn, inzener—texnik xadimlernin ve kolxozniklernin en byjyk tabaqalarьnь qaplab aldь. Ekinçi beş senelik başьnda, işçi sьnьfьnьn dørtde yci musabaqaqa ve ycde ekisi udarniklikge iştirak eteler. Promfinplanlarnь içra etmek icyn dørt milliondan zijade udarnik, fa'al ve fedakar suretde calьşmaqdadьr.

Bytyn savetler birliginde kynden kynge kenişlemekde olqan sosjalist musabaqasь ve udarniklik işi Qьrьm çymhurijetinde de hep øgge ketmekdedir. Çymhurijetimizde birinçi 5 jьllьq plannьn 4 jьlda qalibijetle tamamlanmasьnda, kerek istihsalda ve kerekse køj xazajstvasьnda. sosjalist musabaqasь ve udarniklik iş usullarьnьn keniş suretde hajatda tadbiq etilmesi byjyk ve hall etiçi rol ojnadь. Biz şimdi ekinçi 5 jьllьq icerisindemiz. Biz bu sьnьfsьz sosjalizm çemьijeti quruv ekinçi 5 jьllьqьnda sosjalist musabaqasь ve udarniklik bajraqьnь daha zijade jykseltmege borçlьmьz. Bizim, bu sahada, ja'nij sosjalizm musabaqasь ve udarnikliknen qaplanьb alьnqanlarnь begityv, onlarnьn saflarьnь coqaltuv sahasьnda jetişmemezliklerimiz joq degildir. Xususa bu jetişmemezlikni istihsalqa janь çelb olunqan qadьnlar, ajrьça jerli milletler qadьnlarь arasьnda kytlevij—anlatuv işlerinin keregi kibi alьnьb barьlmajuvь netiçesinde sos. musabaqasь ve udarnikliknin keregi jykseklikge cьqmaqanьnen anlatmaq mymkyn.

Sosjalizm musabaqasьnen qaplanьb alьnqan ve udarnik olqan bir isciden-bir işci qadьndan coq şej talab oluna. O, emek nizamьnь temamile saqlamaqa borçlь. O, planьnь miqdar ve kejfijetçe vaqtьnda toldьrmaqa borçlь. O, nihajet øz calьşdьqь maşinasьnьn texnikasьnь øgrenmege borçlь. Istihsalqa janь çelb olunqan jerli milletler qadьnlarь arasьnda sosjalist musabaqasь ve udarniklkinen qaplanьb alьnqanlar az degildir, lakin bu udarniklernin øz calьşdьqь maşinalarьnьn texnikasьnь benimsemeleri icyn kyreşnin temamile jeterliksir olqanьnь qajd etmege borçlьmьz. Bu işde zavod ve fabrikalar partija ve profsajuz teşkilatlarьnьn, zavod idarelerinin, qadьn delegatka toplaşuvlarьnьn zaif calьşqanlarь kørylmekdedir. Misal olaraq VKP(b) Oblast Komiteti tarafьndan i'lan olunqan texnikij rejdnin nasьl jaşavqa kecirilgenini alajьq.

Biz bu işnin her jerde texmin olunqanьnь ajtub olamamьz. Daha bir sьra jerlerde texnikanь benimsevge qimet kesmejyv kibi faktlar qarşusьnda bulunmaqdamьz. Misal olaraq Aqmesçid tikiş fabrikasьnь ve „Trudovoj Oktabr" fabrikasьnь alajьq. Bunlarda ekserijitni qadьnlar teşkil etgenine ve digerlerine nisbeten tatar qadьnlarьnьn da coq olqanьna baqmadan, daha hala tatar qadьnlarьnьn texnikanь benimsemeleri icyn keregi şarait doqurulqanь joqdьr. Her eki fabrikada da texnikij tøgerekler calьşa, lakin tatar qadьnlarьna øz ana tillerinde alьnьb barьlqan texnikij tøgerek teşkil etyv işi temamile køzden qacьrьla.

Bu juqarьdaki kibi misallerni daha coq ketirmek mymkyn, juqarьda køsterdigimiz tarzda calьşuvnen udarnik olqan her bir qadьnnьn texnikanь benimsevde de udarnik olmasь temin olunmaz.

Sosjalizm musabaqasьnьn 4-nçi jьl dønymi kynini øtkerirken muvaffaqijetlerni sajmaqle beraber juqarьda qajd etdigimiz tarzda eksikliklerni de kørmek ve onlarnьn ortadan qaldьrьlmasь icyn bytyn carelerge kirişmek kerek.

Kerek sanajь ve kerekse køj xazajstvasь maşinalarь başьnda calьşqan her bir işci ve kolxoznik qadьnnьn øz calьşdьqь maşinasьnь beş parmaqь kibi bilmesine jardьm etmek lazim, jalьnьz texnikanь gyzel benimsev sajesinde sosjalist musabaqamьz ve udarnikligimiz daha zijade kejfijetli olur.

IŞCI QADЬNLAR TEXNIKANЬ ELDE ETYV SEFERINE

Istihsalda janь texnkianь elde etyv, emek istihsalçьlьqьnь artdьruv, kejfiijetni ejileşdiryv ve malnьn kendine mal oluv qьjmetini eksiltyv—ekinçi beş jьllьq planda ve onьn birinçi senesinde baş vazifedir.

Aqjar deniz zavodь işcilerinin başlanqьcь ile, partija Oblast Komiteti aprel 5-den başlab texnikanь elde etyv umum Qьrьm işci seferi kenişlendirdi. Bu seferge artьq amelij olaraq, profsajuzlar, komsomol teşkilatlarь, Qьrьmnьn bytyn fabrik-zavod işci massasь ve matbuat qoşьldь.

Texnikanь elde etyv kytlevij işci seferi, partijamьznьn ve bytyn işci sьnьfьnьn sevgili rehberi **Stalin** arqadaşnьn: **„bolşevikler texnikanь elde etmege borçlьdьrlar"**, „Janь japьçьlьq qьzoьnlьqьnь, janь zavodlarnь ve janь texnikanь benimsev sevq ve qajreti ve qьzoьnlьoь ile, emek istihsalьnь çiddij suretde ivkseltmekle ve kendine mal olma qimetlerini ciddij suretde eksiltmekle tamamlamaq lazimdir"—degen kosterisini ileride daha zijade hajatqa tatbiq işine jardьm etmelidir.

Işci qadьnlar bu bvivk isden—seferden kenarda qalamazlar. Bilakis isci qadьnlar, bu sefernin faal istirakcileri, faal teskilatçьlarь olmaqa borçlьdьrlar. Isci qadьnlar pek jaxsь bilmek kerekler ki, kendi calьsdьqь tsexinin umumen, oz tezkahь, masinasьnьn airьca texnikasьnь elde etmedikce, ona sahib olmadьqca,—emek istihsalçьlьqьnь ciddii surede ivkseltmek keifiietni eiilesdirmek ve ozine mal oluv qьjmetini eksiltmek doqrьsьnda laf bile olamaz.

Texnikanь elde etyv kytleyii seferine kenis işci qadьnlarnь celb etyv, birinci nevbetde predpriiatiie, tsex delegatka sabranialarь tarafьndan teskilatlandьrьlmalьdьr. Bonьn icyn, delegatka sabranialarьnьn rehberleri simdi, delegat toplasuvьnьn, her bir delegat ve her bir isci qadьnnь seferge nasьl istirak etmek kerekligini islemege ve derhal amelii istirakge kirismege kerekdir. Kytlevii seferge istirak etmekle beraber yzerlerine alьnqan konkret vazifelernin nasьl içra etilgenini teşkermek de esas vazifelerdendir.

Bizim zavod, fabrikalarьmьzqa daha jaqьnda kelgen bir coq işci qadьnlar bar. Mьna bu, istihsalqa janь kelgen bu gruppa isci qadьnlar, texnikanь elde etyv seferi vaqtьnda başlanqьc kurslarьna çelb etilmelidirler. Bundan sonra onlar, texnika oquvь kruzoklarьna çelb etilerek kendi zavodь ve ja fabrigi, tsexi stanogьnь ogrenьb texnikanь elde etmelidirler.

Texnikanь ogrenuv oquvьna, artьq istihsal praktikasь olqan, rehberler—tsex mydirleri, brigadirler, ustalarqa barqanqa qadar çelb etilmeli dirler ve bunlar—eskiler, janьlarqa jardьm etmelidirler.

Işci qadьnlarqa texnikanь ogretyv, kruzoklarnь alьb baruv işlerine inziner texniki xadimlernin en ejji quvveti çelb etilmek ve jerli xalq işci qadьnlarь arasьnda dersler oz ana tilinde alьnьb barьlmalьdьr. Şunь ajrьça qajd etmek kerekki, texnikij oquv—texnikanь elde etyvde kytlevij sefernin bir tarafьdьr. Bonьn icyn, sefer vaqtьnda texnikij normalaşdьruvnьn nasьl teşkilatlandьrьldьqьnь, masinalarnьn tezkahlarnьn agregatlarnьn ve tsexlernin bytyn kediklerinin tamamile faidalanьlьb faidalanьlmaqanьnь teşkermek ve eksiklikler mejdanqa cьqarьldьqь taqdirde derhal ogyni almaq icyn tedbirler kormek kerekdir. Bundan da qajrь, tezkah, masina ve kediklerni bozьluvdan saqlamaq icyn ta'mir japmaq, istihsalnьn janь prosseslerine sahib olmaq, zavod ici planlasdьruvnь doqrь alьb barmaq işlerine de xususij diqqatnь bermek kerekdir.

Texpromfinplannь tsexge qadar, brigadaqa ve her bir iscige qadar jetisdirilgenini mutlaqqa teşkermek ve ona muvaffaq olmaq kerekdir. Istihsalnь ratsionalize japuv, istihsal musavereleri bojьnça işci teklifleri toplamaq, o tekliflernin omvrge nasьl kecirilgenini teşkerib turmaq da aqьldan cьqarьlmamalьdьr. Bu sahada sosialist musabaqasь, udarniklik bajraqь daha zijade dalqalandьrьlmalьdьr.

Mьna texnikanь elde etyv seferi vaqtьnda işci qadьnlar bu esas meseleler ve bunlarqa benzer digerlerinin içrasь bojьnça kyreşmelidirler.

Biz jine tekrarlajmьz ki, bu sahadaki bytyn işler, tsexler, smenalar, gruppalar arasь kenis isci qadьnlarьnьn sosialist musabaqasь ve udarnikleri bojьnça dogovorlar japarag alьnьb barьlmalь, sosmusabaqa ve udarnikliknin 4-inci sene dynymi kyni serefine sosialist japьçьlьqьnьn ilki sьralarьnda ketgen qahramanlarnьn sьralarь qat qat artmaq ile şereflendirilsin.

Z—va.

Pamuqdan jyksek bereket aluv— bizim namusle calьşuvьmьzqa baqlь

Bizim Qьrьm çymhyrijetinin kolxoz ve savxozlarь Qьrьm partija teşkilatьnьn ve Qьrьm hykymetinin dogrь jolbaşçьlьqь altьnda erte bahar sacuv işini vaqtьnda içra etmekle byjyk sijasij imtahannь tutdьlar. Şimdi çymhyrijetimiz bahar işlerinin ekinçi mesylijetli devri icerisinde. Biz Qьrьm pamuqçьlьqьnьn ycynçi baharь icerisinde bulunamьz. Bu sene 32.000 hektar pamuq sacuvnь tamamlamaq kibi byjyk ve mesylijetli bir vazifeni namusle içra etmege borçlьmьz. Bu işde kolxozçь qadьnlarqa oz sijasij aktivligini daha zijade kotermek ve emek qahramanlьqьnь daha zijade kostermek vazifesi tyşe. Pamuq sacuvnь vaqtьnda tamamlavnь ve her hektardan 8 sentner bereket aluvnь te'min etyvde kolxozçь qadьnlarda mes'yldirler.

Kecen senenin janlьşlarьnь tekrarlamaq olmaz.

Biz kecen sene pamuq sacuvda, pamuq cellerini işlevde ve pamuq bereketini toplavda olqan janlьşlьqlarqa bu sene jol bermemek icyn zijade ujanьq, ve koz acьq olmaq kerekmiz. Kecen sene sьnьfij duşman kulak bir sьra jerlerde pamuq

Jasladaki Jura Bickof aşaqan soq aqzьnь çuvdь (Aqmesçid)

çebhesinde sabotazlьq japdь. Bunьn netiçesinde bir sьra kolxozlarda pamuq celleri vaqtьnda işlenmedi, bereket vaqtьnda toplanmadь ve toplanqan pamuqlar devletge vaqtьnda teslim etilmedi. Bojlelikle bir sьra jerlerde dogrьdan dogrь pamuq hazьrlav planь bozьldь.

Açeba biz qadьnlarnьn da bu işde qabahatь barmь? Şybhesiz bar, cynki bir sьra kolxozlarda jalьnьz qoçasьnьn qazanqanьna, aqьz acub oturqan, kulak teşviqatьna qapьlaraq: „bizim aşamaqa etmegimiz coq", „pamuq capalab, qozalaq toplab belimni aqьrtuvqa ihtijaçim joq" dije işge cьqmaqan ba'zь qadьnlar jyzinden bizim pamuq tarlalarьmьz zarar kordi, vaqtьnda işlenyb olamadьlar. Qadьnlar arasьnda kitlevij-anlatuv işinin zaif alьnьb barьlmasь, sьq-sьq deligatka qadьnlar toplaşuvь caqьruv jolь ile udarnik kolxoz qadьnlarnьn iş teçrybeleri artda qalqanlarqa berilmejyvi kibi, jetişmemezliklerimiz kecen sene şu juqarьda kosterdigimiz janlьşlьqlarnьn doqmasьna jardьm etdi.

Qadьn arqadaşlar, biz kece senenin, bu eksikliklerini bu sene tekrarlamamalьmьz. Bytyn emekdar qadьnlarnь kitlevij anlatuv işinen qaplab alaraq, onlarnьn bu sene pamuq jerlerini capalav ve bereketini toplavda 100 prosent işiraklerini te'min etmelimiz.

Mьna şimdi kitlevij suretde pamuq sacuv işi kete. Pamuqdan jyksek bereket aluvnь te'min etyv tedbirleri de sacuvdan başlaj. Bereketni koteryvde birinçi nevbet tedbir, jerni gyzel ve vaqtьnda hazьrlamaq olsa, ekinçi myhim tedbirde hazьrlanqan jerlerge gyzel, saqlam, cьquv xassijetini qajьb etmegen urluq sacuvdьr. Onьn icyn de urlьqnь hazьrlav işi başьna ьşanclь adamlar qojulmasь talab oluna, urlьq hazьrlav işinde qadьn emeginden fajdalanuv mutlaqqa kerekdir. Bu işge kolxoz işine oz işim dije baqqan, namusle calьşqan qadьnlar çelb olunmaq kerekdir. Urluqlarnь hazьrlav işine çelb olunqan qadьnlar arasьnda kitlevij-anlatuv işlerini kenişletyvle bir sьrada, ajnь zamanda onlarqa agronom musahabeleri de bermek kerek. Bir coq teçrybeler pamuq urluqьnь ьslatub sacuvnьn fajdalь olqanьnь kosterdi. Bu sene Qьrьm cellerinde sacьlaçaq pamuq urluqlarьnь tegiz ьslatuv talab oluna.

ьslatьlьb sacьlqan pamuq urluqь 2—3 kyn ögyne cьqmaqle beraber, ajnь zamanda topraqqa kömylgen bytyn urluqlarnьn tegiz cьqmasьna byjyk jardьm ete. Bu iş qajet mes'yl iş. Pamuqnьn tegiz ve vaqtьnda cьqmasь urluqnь doqrь, agronomja qaidelerinin bytyn talablarьna riajet eterek, ьslatuvqa baqlь. Onьn icyn bu işge sьnьfь duşmannьn eli toqunmasьna jol bermemek kerekmiz. Bizim şi'arьmьz: **„Doqrь ьslatьlmaqan hic bir urluq danesi qalmasьn urluqqa kulak eli toqunmasьn"** olmalьdьr.

Pamuqnь gyzel hazьrlanqan jerge ve vaqtьnda sacmaq, doqrь ьslatьlqan urluq sacmaq—bu bereket icyn kyreş tedbirlerinin hepsi degil. Bundan sonra pamuq jerlerini kyltivatorlarle otamaq ve capalamaq kibi tedbirlerni jaşatmaq kerek ola ki, bu işde de qadьn emegi hall etiçi rolni oynamaqa borьçlьdьr. Bu işler diger texnikij kylturalarnь işlev, jem caluv, zaxire kylturalarь bereketini toplavqa kirişyvnen bir sьrada rast kelgeninden pamuq jerlerini capadan keciryv işini esasen qadьn emegini çelb etyv jolь ile alub barmaq kerek ola. Capalavqa qadar pamuqqa sarf olьnqan emeknin qajьb olmamasь icyn capalav işini temiz ve vaqtьnda alub baruv—kulaknьn sajuznigi kijik otlarnen kyreşde en hall etici tedbirlerden sajьlmaqdadьr. Gyzel bereketni te'min etmek, bereket duşmanь kijik otlarnьn bas qaldьrьb pamuqlarnьn hisabьna topraqnьn qьdasьnь suvurmamalarь icyn, pamuq jerlerini mutlaqqa 5 kere capadan kecirmek kerek ki, bu işde kolxozçь qadьnlar qatьj teşkilatçьlьq ve emek nizamь köstermekle, iş qacaqlarьnen bolsevik kyresi alub barmaqle muvaffaqijetni te'min etmek kerekdir.

Nihajet biz bytyn bu juqarьdaki tedbirlerni vaqtьnda ve gyzel kejfijetli icra etyvden sonra, öz emegimiznin netiçesi bereketni toplav vazifesi qarşusьnda bulunamьz. Bizim „Bejaz altun" pamuq icyn kyreşde ne dereçe qatьjetlik köstердigimiz, sьnьfь duşmannьn zijankarçьlьq ьmtьluvlarьna ne dereçe vaqtьnda otpor bere bildigimiz—bereketni vaqtьnda toplav ve devletge vaqtьnda teslim etyvimizden belli olur.

Bunьn icyn ne japmaq kerek. Bunьn icyn **„pamuqlar tegiz pişsin, sonra toplarmьz"** kibi kulak mizaçlarьna qatьj darbe endirerek her quvamьna kelyb pişgen pamuq qozaqlarьnь kyni kynlikge toplab almaq, sortlarqa bölerek kontraktatsija muqavelesi myçibi devletge teslim etmek kerek. Bunьn icyn de teşkilatlь emek ve qatьj emek nizamь kerek. Buna hazьrlьqnь ise şimdiden

Tarlamьzda kijik otqa ier joq

Kezleve. Bizim „Qьzьl-Qьrьm" kolxozь, bu sene tarlalarda kijik ot qaldьrmamaqa sөz bergen edi. Bu işge kolxoznьn bytyn quvveti mobilize etildi.

Pamuq işlerine hazьrlьq vaqtьnda maxsus qadьnlar toplaşuvь caqьrьlaraq savet pamuqь oqrьnda kyreş işlerinde qadьnlarnьn rөli haqqьnda daklad dinlenildi ve bu ûcastkada kijik otlarnen nasьl kyreşilmek kerekligi haqqьnda izahat berildi. Kijik otnen kyreş icyn qadьnlarьmьz kendilerini mobilize olьndь sajdь ve bunь amelij olaraq işde kөsterdiler. Pamuq icyn erteden syrylgen jerlernin kijik otlarь jaqьldь, tьrnaldь, qajьb etildi. Kolxozьmьzьn reisi Sejit Alijev qadьn emeginden tamamile fajdalanmaq icyn bala jaslasь mejdanqa ketirmek meselesi artьndan çyrdi ve ona muvaffaq oldь. Şimdi kolxozьmьz janьnda 20 balalьq jasla bar. Bu bytyn qadьnlarnьn işge cьqmalarьna imkan doqьrdь.

Kolxozçь: **Nazife**

kөrmeli. Her ucastkanь ajrь brigadalarqa begitmeli onlar, brigada a'zalarь brigadirlerinen bir sьrada pamuq tarlalarьnda japьlaçaq bytyn işlerge mes'yl olmalьdьr. Onьn icyn de brigadanьn a'zalarь birlikli ve brigadir pişkin, qarşularьna cьqqan her tyrli qьjьnlьqlarnь jenmege iqtidarlь olmalьlar. Kecen sene qadьnlardan brigadir sajlav işine az ehemijet berildi. Bu sene bu eksikliknin öginі almalь. Işde özini köstergen udarnik qadьnlarnь, brigadir japmalь. Partija jacejkalarь, MTS politotdelleri, kolxoz idaresi, deligatka toplaşuvlarь onlarqa bu işde jardьm etmeliler.

Pamuqdan jyksek bereket ve, kejfijet icyn kyreş kolxozlarnь teşkilat-xozajstvaça qavileşdiryv icyn kyreş demekdir. Biz bu vazifenin haqqьndan kelmekle rehberimiz Stalin arqadaşnьn her kolxoznikni hallь-taqatlьlar dereçesine köteryv haqqьnda kөsterişini muvaffaqijetle içra ete bilirmiz".

Alije Ismajlova

„KOLXOZLARDA QADЬNLAR-

Bu quvvetden keregi kibi fajdalanmaq icyn, on
═══ işlerini jolьn

Kursqa jollamaqa jolladьlar.

Bizim, „kөj baqca" kolxozьnьn (Pьcqь kөji, Baq. rajonь) jolbaşçьlarь bir coq vaqьtlar өgyne jasla ve mejdançalar jetişdirgen kursqa eki arqadaşnь jollaqan ediler. Onlar kursnь bitirib qajtьb keldiler. Keldiler amma, kolxoz jolbaşçьlarь ne jasla, ne de mejdança acuvqa qulaq asmaj ve kursdan kelgenlerden de fajdalanmaqnь dyşynmejler. Bala işlerine comub qalqan qadьnlar işge cьqamajlar. Biz kolxoz reisinden sorajmьz: qadьn quvvetine qьjmet kesmemekni daha coq devam eteçeksinmi.

Çevab bekler

Rustem Umerof juqlaj. („Udarnik" jaslasь).

Şemşedinova arqadaşnьn jaslasь nymynevij

JALTA. Misxor kөji kolxozьnьn bala jaslasь kendi işlerini nymynevji alьb bara. Jaslada nizam qajet jaxşь. Jaslaqa kerek olqan her şej jerli jerinde ve nizamlь suretde. Aş her vaqьt ta'jin etilgen saatlerde berile. Temizlik jaxşь.

Bytyn bu işlerden analьq memnyn. Onlar balalarь icyn hicde qajqьrmaj, bytyn kendi qajretlerini kolxoz işine bereler.

Bunlarnьn analarь „Udarnik" zavodьnda calьşalar. Bunlar ise jaslada terbije olalar.

Qadьnlarnь bala
baquvdan qurta

Bu kyn—baharlik kampanijanьn en qьzqьn өtkerilmekde olqan bir vaqьtьnda qadьn kycinden keregi kibi fajdalanmaq icyn Jalta rajonьnda 23 dane kolxoz, 6 dane savxoz bala jaslasь bar. Bu set rajonda olqan jasla caqьndaki balalarnьn 90 prosentini qaplab almaqda sajь hisabьnen ajtqanda kolxoz jaslalarь 775, savxoz jaslalarь 183 dane bala qaplab aldь. Rajonda bala jaslalarьna çeib olьnmaj qalqan 10 prosent balalarnьnda bu tez vaqьt icinde tьşda qadьrьlmamasь mynasibli rajon ve kөj teşkilatlarnьn bojevoj vazifeleridir: Cynki, bu 10 prosent bala rajonda calьşmaqa jaraqan qadьnlarnьn 13 prosentini işden alьb qalmaqdadьr. Hal bu ki, kolxozlarnьn ve savxozlarnьn baharlik tytyn oturtuv, baq ve baqca işleri planьnь vaqьtlь—vaqьtьnda eda etmeleri icyn o, kolxozda olqan bytyn quvvetden 100 prosent fajdalanmaq kerek ola.

Şimdi rajonda mevçyd olqan 29 dane jaslada calьşqanlarnьn 2-şer—3-er senelik stazlarь oluvь nan beraber kvallifikatsijalarьnь keregi kibi jeterlik sajmaq mymkyn. Qalqan. 6 danesinin ise bu işde teçrybeleri biraz zajьfça. Rajon içraije komitesi rajonda olqan jaslaarnьn sajьlarьnьn artaçaqlarьnь, ba'zь bir jaslallarnьn kenlişetileçeklerini ve baquv çihetlerinin tyzeleçeklerini kөzge alaraq 42 kişilik jaslada calьşmaq icyn kadrolar hazьrlaqan kurs

BYJYK QUVVETDIR“ (Stalin)

ь bala вaquvdan qurtarqan вala muesseselerinin qojmaq kerek

alьdьr

acdь. Bu kursantlar tezden oquvlarьnь bitirib kөjlerge calьşmaqa darqalaçaqlardьr.

Rajonda olqan вytyn jaslalarda da ѵazijet вir olmaq ѵzre carşaf, tөşek—jastьq, ve diger kerek urbalarnьn jetişmemezligi 75 prosentge qadar вara. Bu kereklerni almaqa savxozlar ve kolxoz hic de ehmijet вermejler. Daha jaqьn larda saqlьq saqlav şu'вesi tarafьndan alьnьв daqьtьlqan 600 rублelik вasma kereklerni hic вir tyrli te'min etamadь. Bu işlernьn jetişmegeni' seвeвinden jaslalarda coq zorlьq cekile. Jasla işine hicde qulaq asmaqan **Degirmenköj,** Ajvasil, **Nikita** ve **Gaspra** kolxoz larь jasla işini nymynevij suretde qojmaqa jardьm etgen **Qьzьltaş, Gyrzuf, Autka** ve **Alupka** kolxozlarindan yner almalьdьrlar.

Qureiz, Ajvasil, Nikita ve Degirmen köj jaslalarьnda saqlьq-saqlavqa hicde reajet etmejler. Balalar olqan odalar vaqьtьnda sypyrilmejler, çuvulmajlar. Savut ajaqlarь da pysyr ola. Mьna, вu se вeвlerden tolajь balalarnьn, jaslaqa kelmegen vaqьtlarь pek coq ola. Amma Semeizde ve Qьzьl taş da iş вysвytyn вaşqa. O, köjlerdeki udastkalarda calьşqan sestralar jaslalarqa kelib her kyn 2—3 saat nevвetçilik ete ve balalarnь saqlьq-saqlav çihetinden вaqalar. Bunlardan da qajrь her 5 kynde вir kelib vracnьn өzi вa qьв kete. O seвeвden вu köjlerdeki jaslalarda temizlik soq dereçe jaxşь.

Tahire S.

Tola Peşetikof—ujandь. („Udarnik“ jaslasь).

Jslada hazьrlьq joq

Şimdi Aqmesçid **„Trudovoj oktaвr“** fabrikasьnda işçilernin balalarьnь baqqan, 100 balalьq jaslada calьşmaqdadьr. Şimdilik jaslanьn calьşuvь zararsiz. Lakin sebze mevsimi icyn jaslanьn şimdigi kөlemi ufaqlьq eteçek. Mesela: sebze mevsimi (sezonь) vaqtьnda fabrikada calьşqan işçilernin miqdarь 200-ge cьqa. Buna kөrede jaslanь kenişletmek kerek. Amma вuna ise daha hic вir tyrly hazьrlьq kөrylmej.

Xaвerçi qьz.

Corab kiвi denişdireler

Jalta. Kurkulet kөjindeki „16-nçi partsijezd“ kolxozьnьn jaslasь son dereçe osal calьşa. Jaslada temizlik, nizam işleri pek osal. Balalarnьn terвijesine hic вir tyrly ehemmijet berilmej. Balalar iştegenini japa, istegeninen oqraşalar. Onlarqa siz de napasьnьz degen adam joq.

Bonьn seвeвi ne? Bonьn esas seвeвi kolxoz idaresi ve köj teşkilatlarьnьn jaslaqa hic вir tyrly ehemmijet вermemesindedir. Şөjle ki, kolxozda diger işlerde kim de boldьrsa, onь calьşmaq icyn haman jaslaqa çiвereler. Xadimler corab kiвi denişdirile, daha doqrьsь boldьrьlqanlarnen avuşdьrьla вereler.

Şefiqa M.

„Udarnik“ zavodь jaslasьnьn вalalarь kezinti vaqtьnda (Fotolar Em-Bennm)

KENIŞ

Cemaatçılıqnıñ moblize ile

Bulundıqımız devirde, çemaat aşxanalarınıñ ehemmijetleri qajet byjykdir. Çemaat aşxanaları, bir coq işcilernin qadınlarını ve umumen emekdar qadınlıq kytlesini ev işinden, canaq cölmek zahmetinden qurtaruvda byjyk rol ojnaj. Çemaat aşxanaları, sanajı'da, kolxoz savxoz ve MTS-lerimizde emek nizamını qavileşdiryv köteryvde, emek istihsalçılıqını artdıruvda ve umumen ajtqanda sınıfsız sotsializm çemijeti quruv vazifesini esas tutqan ekinçi beş jıllıqnıñ vazifelerini vaqtı-vaqtında, muvaffaqijetle içra etyvde esas manivelalardandır.

Yzerine böjle byjyk mesylijetli vazifeler tyşgen, çemaat aşxanaları doqrısında calışqan — Cırımkopit ve profsajuz teşkilatları, çemaat aşxanaları 2-inçi beş jıllıqını eda oqrında bojevoj suretde calışmaqa borçlıdırlar. Onlar, bu vazifeni muvaffaqijetle eda etmek icyn, bytyn çemaat aşxanalarında calışqanlarnıñ, keniş işci ve emekdarlar, birinçi mertebede işci ve kolxozçı qadınlıqnıñ calışmaj evde oturqan işci qadınlarınıñ nazar diqqat ve quvvetlerini çelb etmelidirler. Çemaat aşxanalarına, savet çemaatçılıqını moblize etyv — esas vazifelerdendir. Bonı, bir daqiqa aqıldan cıqarmaq olamaz.

Trikotaj „1 majıs" sanatxanesi brigadirlerinden Tumanova I. T. Udarnitsa. (Foto Fm-Ben)

Böjle byjyk, sijasij ehemmijetge malik olqan bir çebhede, qadın emeginden fajdalanuv nasıl bir vazijetde tura? Tabij bu soñqı vaqıtlarda bu sahada Cırımda belli bir ilerilevler olıb, ba'zı bir muvaffaqijetler joq degil. Umumen alqanda, bytyn Cırımda çemaat aşxanalarında calışqan işcilernin 70,8 prosentini, ja'ni 1597 adamdan 1179 danesini qadınlar teşkil ete. Ajrı jerlerde ise bu prasent dahada jyksekdir. Mesela: Kerc şeherini alaçaq olsaq, anda 89 prasent olqanını köremiz. Lakin bu jerde şunı qajd etmek kerek ki, bu prasentge pek uzaq olqan rajon ve şeherlerimizde joq degil. Mesela Sudaqda bu prasent 40 prasentde qaladır. Bu meselede ekinçi bir çiddij eksiklik daha olsa, oda çemaat aşxanalarında calışqan qadınlar, arasında, jerli xalq tatar qadınlarınıñ son dereçe qanaatsız bir prosent teşkil etmesidir. Bu xususda biz şöjle bir levha köremiz: çemaat aşxanalarında calışqan 1179 qadınnıñ jalınız 112-si (10 prasent) tatar qadınıdır. Bu raqamlar bizge, kerek profsajuzlarnıñ, kerekse xazajıstva teşkilatlarınıñ çemaat aşxanalarını jerlileşdiryv meselesine ehemmijet bermegenlerini ve ba'zan qıjmet kesmegenlerini acıq olaraq köstermekdedirler. Buna ise ilcride mejdan berilmemelidir.

Çemaat aşxanaları istihsalında qadınlarnı mutexassıs ve jolbaşçı işlerge çelb etyvde son dereçe zaif ve qanaatsızdır. Bundanda qajrı, çemaat aşxanalarında calışqan qadınlarnıñ turmış oçaqları (bala baqcaları, jaslaları) ile temin etyv meselesi ile ne Cırımkopit ve ne de profsajuzlar oqraşmaj, bu mesele etrafına fikir jormajlar.

Cırımkopitniñ, profsajuzlarnıñ ve çemaat aşxanaları xadimlerinin işcilerinin öginde, 1933 senesi icinde öz istihsallarında esas vazifelerinden biri — anda calışqan qadınlarnıñ prasentini 81-ge cıqarmaqdır. Ajni halda şunı qajd etmek kerek ki, istihsalnı jerlileşdiryv doqrısında partija ve hykymet tarafından qajd etilgen prasent ve myddetler bu sahada da hic bir sözsiz jerine ketirilmege borçlıdır.

Oblast partija komiteti kendi qararında, aşçılarnıñ 58 prosenti, ekmek kesiçilernin 70, köj aşçılarınıñ 100, kassada calışqanlarnıñ, aş taşıjıçılarnıñ, byfet mydirlerinin 100 prasent qadın olmasın kerek degen ve administratif ve rehberi xadimlernin arasında qadınlarnıñ

Anife Iljasova

„Qьrьm Bolşevigi" teri zavodь aşxanasьnьn aşcьsь.

prasentini 70 prasentge cьqarmaq dep qajd etgen edi. 1933 senesi icinde bu konkret kösteriş, kontrol raqamlarnьn içrasьnь Qьrьmkopit ve profsajuz teşkilatlarь bojevoj suretde te'min etmelidirler. Bonьn icyn, kerek Qьrьmkopitge ve kerekse profsajuzlarqa, bytyn mymkinatlardan fajdalanaraq, kurslar vastasile qadьn kadrolarь hazьrlamaq, işlerinden alьb qalmaj, qara işlerde calьşqanlar icyn giçe kurslarь mejdanqa ketirib onlarnьn mutexassьzlar etmek vazifelerine bel byvyb başlamaq kerekdir. Bundan da qajrь devamlь suretde calьşmaqda olqan oquv myesseselerinin qadьnlar qьsmь prasentini 80-ge cьqarmaq da aqьldan cьqmasьn.

Ve nihajet şunь qajd etmek kerekdirki, ja maxsus janьlarьnь teşkil etmek ve ja da bu iş ile meşqul olqanlarnen muqavele japaraq onlarьnqьna qoşьlmaq jollarь ile, aşxanalarda calьşqan qadьnlarьmьzь bala baqcalarь, bala jaslalarь ile te'min vazifesi bojevoj içra talab ete. Bonьn icyn Qьrьm kopit ve profsajuz teşkilatlarь aşxana rehberleri özlerini braz sьqmaq kerekdirler.

Žurnalьmьznьn 2 (II)-inci numerasьnda oblast partija komitetinin janьnda ötkerilgen qadьnlar rehberlerinin muşaveresini jekynleb jazqanda, bilxassa qadьn teşkilatçьlarьnьn nazar diqqatь çelb olьnqan esas meselelerden biri, çemaat aşxanalarь janlarьnda olqan delegat sabranjalarьnьn son dereçe zaif calьşqanlarьnь qajd eterek, o delegat sabranjalarьnda jaqьn bir vaqьt icinde perelom doqьrьlmasь kerekligi qajd etilgen edi. Çemaat aşxanalarь özgynde turqan myhim vazifelerni içra etyv işine xazajьstva ve profsajuz teşkilatlarьna, mezkyr delegat sabranjalarьnьn konkret jardьm etmek kerek olqanlarьnь tekrar ortaqa suremiz. Keniş kyleni mobilize eterek, sos musabaqa ve udarniklikni kenişleterek bu sahada özgymizde turqan udarni işlerni jaqьn bir vaqьt icinde jerine ketirmelimiz.

REBIA B.

UDARNIKLER SAFЬNA

Aqmesçid. Men bundan eki sene evvel, „Trudovoj Oktabr" zavodьna kirgen edim. Meni o zaman kontrollik vazifesine qojdьlar. Lakin bu vazifede bir qac vaqьt calьşqan son meni başqa bir işge avuşdьrmaqa qarar berdiler.

Bu janь vazifede çemaat aşxanasьnda hisabçьlьq (ucotcitsa) edi. Ilki vaqьtlarь, men bu vazifeni baş etamam dep qorqa edim. Amma arqadaşlarьmnьn ve xususan menim kibi komsomolkalarnьn jardьmь ile men öz vazifemnin haqqьndan keldim ve kelem.

Aşxanalarьmьznьn işlerini jolьna qojmaq bizim özymizge baqlь. Aşxanalardaki qьz arqadaşlarьm kendi vazifelerinin qajet mesylijetli olqanьnь nazar i'tibarqa alaraq haqiqij suretde udarnik olmalarь kendi işlerini nymynevij alьb barmarekdir.

Devlekanova

Ibrahimova Ramzi. Öz maşinasьnьn texnikasьnь elde etdi. 65 jaşlьq, udarnik („1. majьs" sanatxanesi).

Ajşe arqadaş işinen ortaqlaşa

Partija ve savet hykymetiniŋ çemaat aşxanalarьna bergen ehemmijeti her kesge belli. Çemaat aşxanalarьnьŋ işlerini aş kejfijetini tyzetyv, nizam ve temizlik kibi işlerge bytyn savet çemaatçьlьqьnьŋ nazar diqqatь çelb olьnmasь kerekligi kibi, ajni halde aşxanalarda calьşqan biz qadьnlarnьŋ ögynde de byjyk ve mesylijetli vazifeler tyşedir.

Aşxanalarda calьşqan biz qadьnlardan lezzetli aş, temiz aş, nizam, nevbet beklevlerniŋ ögyni almaq, aşxanalarьmьzьn içini temiz tutmaq kibi esas meselelerde çanlь suretde kyreşmek ve calьşmaq talab olьna. Men özim Aqmesçidde „8 mart qadьnlar kyni" adlь aşxanada calьşqanьma on bir aj qadar oldь. Mьna bu vaqьt icinde men ögyme şu juqarьda qaid etgen vazifelerni qoyqan ve bir dereçe de muvaffaq ola bildim. Bu muddet icinde men hic bir kyn işden qalmadьm ve hic bir kerre kecikmedim. Kerek aşxana xadimleri ve kerekse aşajьçьlar tarafьndan bir kerre olsьn ta'zir ilaxire almadьm, aksine olaraq aşxana mydiri bir qac kerre öz memnynijetini bildirdi. Ve nymvnevij calьşa dijerek meni Kopinsajuz pravlenijesine a'za sajladьlar.

Aşxanalardan calьşqan bytyn qadьn arqadaşlar, çemaat aşxanalarьndan talab etilgen bytyn isteklerni jerine ketirmek icyn bojevoj suretde calьşmalь, kördikleri bytyn eksikliklerni ortadan qaldьrmaq icyn amelij jardьmlar köstermelidirler.

Ajşe Abibulla

Bekletmemek temiz bermek esas vazifem

Bizim çema'at aşxanalarьnьŋ esas eksikliklerden biri de uzundan uzaq nevbet beklev turmaqdьr. Mьna bu eksikliknin de ögyni almaq, aşxanalarqa bekitilgenlernin (aşaqanlarnьŋ) qьjmetli vaqьtlarьnь alьb qalmamaq icyn biz aş beriçi qьzlarnьŋ udarni ve nizamle calьşmalarь talab olьna.

Bu işde ise bizge, aşxanalar janьnda olqan içtьmaьj teşkilatlar, delegatka toplaşuvlarь ve divar gazetalarь byjyk jardьm köstermege borçlьlar. Bunlarqa reajet etilgen ve jardьm teşkilatlandьrьlqan jerlerde ise fajdasь qajet byjykdir. Men calьşdьqьm „8 mart" adьna olqan aşxnada ajni halde divar gazetamьznьŋ redkollegijasьnda da a'zam. Bytyn eksikliklerni divar gazetasьna jazam ve arqadaşlarqa da jazdьram. Jazьlqan parcalarnь

Pinos – Şvejprom udarniklerinden

oquj ögyni almaq icyn tedbirler köremiz.

Qьsqasь çemaat aşxanalarьn da calьşqan ve xususan aş taşьjьçь qьzlarьmz bekletmeden ve temiz aş bermek icyn her bir vastadan fajdalanaraq udarni suretde kyreşmelidirler. Bonь bizden vazfielerimiz ve savet çemaatçьlьqь talab ete.

Zarnovskaja

AŞLARNЬŊ KEJFI ETI ICYN KYREŞEJIK

Işi te'minatьnьŋ myhim bir bölygi olqan çema'at aş xanalarьnьŋ işini jaxşьrtuvda qadьnlarnьŋ yzerinede byjyk ve mesylijetli işler tyşmekdedir. Çema'at aş xanalarь aqlarьnьŋ durmadan kenişlemesi sajesinde bir coq qadьnlarьmьz ev xьzmetlerinden azad olunub bu mesylijetli işge çelb olundьlar. Ba'zь arqadaşlar aş xanada calьşuv işine „ufaq iş" dije baqalar. Bu doqrь degil.

Bizim her işimizge ajaq calmaq icyn ьmtьlqan sьnьfьj duşman bu işkede burun soqmaqdan el cekmej, onьn icyn çema'at aşxanalarь aqьnda calьşqan biz emekdar qadьnlardandq sьnьfьj köz acьqlьq talab oluna. Işçiler icyn berilgen erzaxnь taru mar etyvge jol bermemek icyn kyreşmek—bu elbetde bizim vazifemiz.

Mьna men özimnin calьşqan jerimden misal alaman. Men 13-nçi numeralь aşxanada kassa başьnda calьşaman. Ba'zь işden qacqan denbellerde jaxşь calьşqanlar hisabьna kassadan cek alub aş aşamaq isteyler. Amma men buna jol bermejmen ve hem bermem. Bizim çema'at aşxanalьrьmьz istihsal planьnь toldьruvqa jardьm ete, istihsal planьnь bozmaq icyn calьşqan denbellerge ise çema'at aşxanalarьnda jer joq—bunь hepimiz bilmek kerekmiz.

Makaruş

MUDAFAƟA HAZIR OL!

„Başqasьnьn hiç bir taban topraƟьnь istemejmiz. Özimizden de hiç kimsege bir syjem jer bermemiz“ (STALIN).

Stalin arqadaşnьn bu sözleri, savetler hakimijetinin sulh sijasetini tam manasile kösteredir. Bizim sijasetimiz, sulh sijasetidir. Lakin biz pek jaxşь bilemiz ki, jalnьz gyzel bir istek, sulh içyn jeterlik degil. Bu istek, qutrmьşçasьna çenkge hazьrlanmaqda olan kapitalistlerden bizi qorcalab olamaz. Bonьn içyn, memleketimiznin mudafaa işlerini öjle qurmaq kerekki, duşmannьn hyçymine kerek otporny bere bilejik. Birinçi beş jьlьqnьn muvaffaqьjetle dört senede içra etilmesi“... savet sajuzьnьn zaif ve mudafaaqa hazьrlьqlь olmaqan memleketden, mudafaa qabiljeti çihetinden qudretli memleketge, her tyrly tesadyflьklerge hazьr olan memleketge, mudafaanьn çumle asrij orudijalarьnь kitlevij marştabda istihsal etmege, tьşdan hyçym japьldьqь taqdirde onlar ile öz ordusьnь te'min etmege mystaid olan bir memleketge cevirilmesine keturdiler“ (Stalin). Bu elde etilgen muvaffaqьjetlernen qanaatlanmajьb, her bir fabrika zavodьmьz, her bir savxoz kolxoz MTS-lerimiz mudafaa qal'alarьna cevirilmelidir.

Bu vazifeni biz, mudafaa işine amelij olaraq, her işçi ve işçi qadьnnьn, her emekdar ve emekdar qadьnnьn iştiragini te'min etmekle eda ete bilirmiz. Mudafaa işlerine jardьm etgen gönyllü çemьjetlernin işlerine iştirak ve jardьm bytyn emekdarlarnьn esas vazifelerindendir.

Gönyllü çemьjetlerden qьzьl qaç çemьjetinin grazdan çenki vaqьtlarьnda, qьzьl askerlernin tyrly kereklerini te'min etgeni, öz safьnda olan şefqat hemşireleri vastasile qьzьl askerlerge köstergen tьbbij jardьmlarь her birimiznin aqlьnda. Qьzьl xaç çemьjetinin ögynde turqan vazifeler şimdi daha zijade mesylijetlidir. Bonьn içyn onьn ögynde turqan vazifelerni eda etmesi oqrьnda keniş emekdarlar kitlesinin bu çymleden olaraq emekdar qadьnlar kitlesinin amelij jardьmь teşkilatlandьrьlmalьdьr. Teşkilatnьn ehemmijetini ve vazifelerini anlaqan qadьn qьzlarьmьz onьn saflarьna kirerek, kendi harbi bilgilerini qorcalanuv ve qorcalav isti'dadlarьnь artdьralar. Şöjleki SSSR köleminde bu çemьjet a'zalarьnьn 60 prosentini ve bizim Qьrьmda da 51 prosentini qadьn ve qьzlar teşkil eteler.

Bu vaqьtqa qadar Qьrьmda jyzlernen işçi ve emekdar köjly qadьnlarь hemşire kurslarьnь, binlernen qadьn qьzlar açele jardьm tögereklerini bitirerek, fabrik zavodlarьmьzda, savxoz ve kolxozlarьmьzda açele jardьm kösteryv işlerinde byjyk röl ojnamaqdadьrlar. Bunlardan da gajrь, kurslar da olqan narij bilgilerini lagerlerden, kazarmalardan kecerek amelijat ile baqlajlar. Daha sonra, memleketimiznin mudafaa işlerini qavileşdirmek içyn Qьzьl xaç loterjalarь biletlerini daqьta, xastaxanelerge jardьm eteler ve ilaxire.

Mьna, Aqmseçidde Sajuztrans janьndaki Qьzьl xaç jacejkasь öz predprijatijelerinin 90 prosent işçilerini çemьjetge a'za çelb etdi, 2 dane açele jardьm tögeregi mejdanqa ketirdi. Bu tögerekllerni bitirgen qadьnlar her tsex janьnda sanpostlar teşkil etdi kerek olqan jardьmnь kösteryb turalar. Bunlar 100 ryble qadar para topladьlar ve 100 jerinede 600 lotereja bileti daqьtdьlar.

„Ilic“ fabrikasь jacejkasь da, sankomanda teşkil eterek, sanpostlar mejdanqa ketirerek kytle arasьnda calьşa. Bunlar da 200 ryble para topladьlar. Bytyn bu işler qadьnlar tarafьndan japьldьlar. Böjle faktlarnь ise her bir rajondan ketirmek—köstermek mymkindir.

Lakin şunь qajd etmek kerekki, bizim pek coq jacejkalarьmьz kendi işlerini udarni relslerge minsatamajlar. Ondan son, pek coq jacejkalarьmьznьn azalarь arasьnda tatar qadьn ve qьzlarьnьn sajьsь az. Vekileler, emekdar işçi köjly qadьnlarь, Qьzьl xaç çemьjetinin ehemmijetini taqdir eterek, ona a'za jazьlmalь, ve bir işine faal iştirak etmelidirler. Her bir emekdar qadьn öz fabrik-zavodlarьnda, kolxoz ve savxozlarьnda açele jardьm tögereklerine sarьlaraq kendi bilgilerini artdьrmalь qьzьl hemşireler tögereklerine kirerek onьn bergen ma'lumatьna sahib olmalьdьrlar.

Refiqa Kyfpedinova

Bir majьs kyni, işçi ve köjli hakimijeti ve bytyn dynja işçi sьnьfьna sadaqat köstermege anit etgen Qьzьl ordunьn jaş qahramanlarьna selam

BIZIM ZAJOMLARЬMЬZ NEGE JARDЬM ETE

Işçi sьnьfь, kolxoznikler ve emekdarlar kitlesi kommunist partijasьnьn jolbaşçьlьqь altьnda sotsializm japьçьlьqьnьn keniş programьnь өmyrge keciryvde janь-janь qalibijetler elde eteler.

Memleketimiz bu byjyk vazifeni kapitalizm halqasь icerisinde tьşarьdan bir jardьm kөrmejerekden jalьnьz içtimaijleşdirilgen xozajstvamьzdan (sanajь', kөj/xoz., naqlijat ilax) kelgen kelirler, uzun myddetli kredit jaxud devlet zajomlarь vastasile emekdarlarnьn artqac paralarьnь mobilize etyv jolь ile jaşavqa kecirmekdedir.

Işte xozajstva japьçьlьqьmьzь malije ile te'min etiçi esas menba' devlet bydçesidir ki, devlet zajomlarь jardьmьnen emekdarlardan toplanqan vastalarda bunьn icerisine kirerler. Her bir emekdardan zajom jolь ile toplanqan rubleler devletimizge qajet byjyk jardьmlar ketirmekde. Devlet zajomlarьnьn sotsializm japьçьlьqьna ne dereçe byjyk fajdalar ketirgenini kөstermek icyn şu aşaqьdaki misallerni kөşteryv jetişir: Mesela: 1930 s. sьqqan „5 jьllьqnь—4 jьlda" zajomь memleketimizde sotsializm japьçьlьqьna bir miljard 72 miljon ruble berdi, „3-nçi hall etiçi sene" zajomь—2 miljard 42 miljon ruble ve 1932 s. sьqqan „4-nçi tamamlajьçь sene" zajomь ise 3 miljard 200 miljon ruble berdi. Emekdarlarnьn zajom aluv jolь ile devletimizge saqlamaqa berdigi bu paralarь memleketimizde birinçi 5 jьllьq plannьn 4 senede muvaffaqijetle toldьrьlmasьna byjyk jardьm etdi.

Emekdarlarnьn kerek zajom ve kerekse emanet sandьqlarь vastasile devletimizge saqlamaqa berdigi pararlarь devlet budçetinde myhim bir jer begitmekdedir. Mesela: 1932 senesi Devlet budçetinde zajom ve emanet sandьqlarь vastasile toplanqan paralar 12 prosentni teşkil ete edi. Amma bundan bir sene evel ise jalьnьz 2 prosentni teşkil ete edi.

Bөjlelikle devlet budçetinde zajom kelirlerinin prosentinin өsmesi emekdarlarnьn partijanьn generalnij cizgisine derin ьşanьsьlьqьnьn artmasь ve jardьmь demekdir.

Bundan da ma'da zajomlardan kelgen kelirnin bir qьsmьda jerli budçelerge ajьrьlalar. 1932 senesi jerli budçetlerge zajomlardan 600 miljon ruble para ajьrьldь. Mesela: mahallij budçetlerden kelgen 6 miljardlьq kelirnin 1.500 miljonь sanajь', kөj xozajstvasь kommunal xozajstva işlerine 3 miljard sotsialistik medenij işlerge, 2.345 miljonь mearif işlerine, 615 miljonь ise saqlьq saqlav işlerine sarf olьndьlar. Mahallerde olqan masrafnьn 13 prosenti zajomlardan kelgen kelirdir.

Netiçede devlet zajomlarьnьn ne qadar fajdalь bir şej olqanьnь ajtmaqa haçet qalmaj. Emekdar massa zajomlarnь elinde tutmaqle memleketimizde sьnьfsьz sotsializm çemijeti quruv icyn kerek olqan jardьmlarnь kөrsete, proletar diktaturasьnь qavilej, icerideki ve tьş duşmanqa darbe endirib, byytn dynja proletar inqilabьnьn çetekçisi ola.

Kapitalizm çemijetlerindeki kreditler jaxud zajomlar ise daimij suretde emekdarlarnьn zararlarьna olqan masraflarnen bozьlьb nizamьnь çojqan devlet budçesinin nuqsanlarьnь өrte ve monopolija kapitalizmasьnьn myhim bir vastasь olaraq kapitalist sьnьfьnьn menfaatьnь qorcalaj, hykymini qavileşdire. Ve bu sajede xozajstvaça artda qalqan memleketlerge kredit beremiz adьnen onlarnь өzlerine tabi' etdire ve kolonijaqa çevireler.

Bunьn aksi olaraq bizim zajomlarьmz bir tarafdan sotsializm japьçьlьqьnьn malije menba'ь olьb diger tarafdan emekdarlar zajom almaqle ajnь zamanda memleketimiznin mydafia' isti'dadьnь da qavileşdirmege jardьm etgenden olalar.

Fruze B—f.

500 RYBLE QAZANDЬ

AQMESÇID. Şvejprom fabrikasьnda calьşqan biz işci qadьnlarь, devlet zajomlarьna byjyk maveslikle jazьlьb kelemiz. Şunь qajd etmek kerek ki, bizim jardьm kamisjasь, tirazlar vaqьnda zajomlarьmьzqa sьqьb sьqmaqanьnь teşkeryv boјьnça bizge jardьm etmej.

„Ycynçi hall etiçi senesi" zajomьnьn soŋqь tirazьndan sexdaşьm Komskaja arqadaş 500 ryble jutdь. Bu ise bizim sex qadьnlarьnь zajomqa meraqlarьnь daha zijade artdьrdь.

Anife A.

BIZ CALЬŞMAQ ISTEJMIZ, BONЬ PRAVLENJE AŊLASЬN!

Sejtler. Çelebiler kejindeki „Jaŋь-Dynja“ kolxozь, esasen zaxire ve propaşnoj kylturalar ile meşqul oldьqь kibi, ajnь halda baqça ve ogorodnen de oqraşadьr. „Jaŋь-Dynja“ da baqça ve ogorod kibi işlerde prorifler olqanьnь bir tarafdan, qadьn emegine de hic bir tyrly ehemijet berilmegenini diger tarafdan qajd eteçek isek, kolxoz pravlenijesiniŋ kendi vazifesine ne qadar ehemijet bergeni özliginden aŋlaşьlьr.

6 adamdaŋ ibaret olqan baqça brigadasьnda 3 qadьn ve 4 adamdan teşkil olunqan ogorod brigadasьnda 1 qadьn calьşa. Halbuki kolxozda **işge tamamile jaraqan 18 qadьn bar.** Bu, ne icyn böjle ola, joqsa qadьnlar calьşmaq istemejmi joqsa onlar işge jaramajlarmь? Qajd eteçegimiz ba'zь bir misaller, mes'eleniŋ aksi tarafьnь kösterirler.

Mesela: baqça brgiadasьnda calьşqanlarqa norma olaraq kynde 50 dane tereknin zijankar hajvanlarьnь temizlemek kerek. Lakin bu brigada da udarnьj calьşqan **Sejdalijeva Fatma, Vorobjeva Anna ve Zjabkova** arqadaşlar kynde 100-er terek temizlejerek **normalarьnь ekişer qat toldьralar.** Ajnь bunьŋ kibi ogorod brigadasьnda calьşqan qadьn arqadaş da kynde 620 kvadrat jer qazmaq normasьna qarşь 930 japaraq normasьnь bir bucuq kere toldьra. Demek qadьnlarda iş isti'dadь ve nymynesi bar. Ekinçi syalimizge çevab şunь kösterejik: aprel 20-de toplanqan qadьnlar umumij toplaşuvьnda **Alime** apte şöjle dej: „bizim aramьzda kolxoz işinde calьşqan 4 dane qadьn arqadaşьmьz kynde 2—şer norma japala. Onlar haqiqij udarnikler. Halbuki qadьnlarmьznьŋ pek coqь ve men de calьşьb olamajmьz. Bunьŋ esás sebebi ise kolxoz pravlenijesi bizlerni ev ve bala işlerinden qurtarmaq icyn tyşynmemesi ve qadьnlar emegine qijmet kesmemesindedir. Men misal olaraq özimi kösterem. Mende 5 bala bar. Bu balalarnь qajda taşlajьm da işge barajьm. Işge cьqmaqanlarnьŋ ekserijeti menim kibi. **Bizde ise calьşmaqa ve kynde birer bucuq ekişer norma japmaqa istek balaban. Lakin bunь bizim pravlenije aŋlamaq istemej. Biz calьşmaq istejmiz. Bunь pravlenije aŋlasьn, bizi bala baqmaqdan qurtarsьn. Bunьŋ icyn ise jalьŋьz bir jasla mejdanqa ketirmek kerek“.**

Mьna bu qajd etdigimiz faktlar ve Alime aptenin toplaşuvdaki sözleri „Jaŋь-Dynja“, pravlenijesinin qadьnlar emegine hic bir tyrly qimet kesmegenini **Stalin** arqadaşnьŋ kösterişlerine ve kolxozlarda qadьn emegine qimet kesmemek çinajetdir degenini aŋlamaqanьnь bir tamam kösteredir.

Şunь da ajrьça qajd etmek kerek ki, pravlenijeniŋ ba'zь bir a'zalarь „bizde işçi quvveti jetişmej onьŋ icyn prorivimiz bar“ deb özlerini qabahatsьz cьqarmaqa tьrьşalar. Biz „Jaŋь-Dynja“ pravlenijesinden sorajmьz: — **kolxozьŋьzda olqan qadьnlarqa onlarnьŋ emegine ne icyn qimet kesmejsiniz? Ne icyn Alime aptelerniŋ sözleri quqlarьŋьzьŋ teşiklerine kirmej? Qadьnlar emegine qimet kesmemek haqqьnь sizge kim berdi?** —

„Jaŋь-Dynja“ kolxozьnьŋ pravlenijesi ve ajrьça reisi, bizim bu qajd etdigimiz noqtalarnь hisabqa alaraq, bu mes'eleni derhal keniş suretde işlemege, emekdar qadьnlar arasьnda kytlevijsijasij işlerni artdьrmaqa ve nihajet partijanьn, savet hakimijetiniŋ talablarьnь jerine ketirmege borçlьlar. Bunь kolxoznьŋ a'zalarь qadьnlar da talab ete.

Paşajeva, Mavlişli

BIZGE IŞ JOQ EKEN

BAQÇASARAJ. Otar köj kolxozьnьŋ reisi IDRIS—„bizde qadьnlarqa iş joq, onlarnьŋ japa bileçek işleri tapьlmaj“ dep ajta.

Idrisniŋ bu opportunist sözlerini qajd etgen son, qadьnlarьmьznьŋ işge 100-de 20 danesi cьqqanьnь ajtsaq, Idrisniŋ ajtqanlarь ameüj işge nasьl aks etgeni özliginden aŋlaşьlьr. Biz qadьnlar arasьnda hic bir tyrly iş alьnьb barьlmaj. Bizim kolxozlarda a'za qadьnlar da bar degen hic bir adam joq. Halbuki bygyn kolxoz proriv icinde. Ajrьça qajd etmek kerek ki, baqça ve ogorod işlerinde son dereçe artda qaluvlar bar. Mьna bu işlerde qadьnlarqa calьşmaq tamamile mymkin. Lakin bizim calьşmamьzqa Idris kibi „jolbaşçьlar“ mani' olalar.

Işsiz çurgen

LIDA JUROVA

Epkin tolqun —
Çanavardaj,
Capdьrьla arqaldьqqa;
Acuvlь, sert davuşьman
Davur salьb ortalьqqa

Her tarafda
Zuv şamata,
Her kes işmen talaşmaqda.
Dumpkarlarnьn gudoklarь
Şaqaldajьn uluşmaqda.

Vagoncьqlar capьşmaqda
Bir jalьdan
Bir jalьqa
Sanki dersin xoş keldige
Toj aldьna qьzlar cьqa.

Bin bir tyrly ses qarьşa
Kranlarnьn nefesine
Sanki dersin
Iş başlana
Babilije qullesinde.

Bir kenarda
Suv artьla
— Hajdь balam!
— Hajdь! Hajdь!
Zьnçьr teller cьbatьla
— Vira! Majna!
— Vira! Majna!

— Vira! Majna!
Suv taşqьnь erkelene.
Vira! Majna!
Suv taşqьnь ekelene.
Vira Majna davuşьna
Zil tutdьrьb.
Pek jaqьndan
Şen bir tyrky sesi kele:

Hajdьnьz,
Udarnik ordusь
Ileri!
Dynjanь,
Qalebe sesleri cьnlatsьn.
Japьlqan işlerni
Nutuqlar degilde,
Jykselgen raqamlar,
Planlar anlatsьn.

Adьmьz—şanьmьz.
Udarnik bolqan son
Cekycni, qazmanь
Udarlab urajьq.
Joqsullьq, qurbetlik
Dynjasь jerine
Sarsьlmaz sosjalist vatanь
Qurajьq.

Hajdьnьz!
Ileri!
Miljonlar ardьndan,
Miljonlar sarьlsьn
Qurulьş taşьna.
Hajdьnьz!
Udarnik bajraqь altьnda
Beşjьllьq plannьn
Barrikadasьna.

General,
Sьnьrqa topьnь syreklij
Lakin biz,
Saqьnmaj,
Kez jumub jyrmemiz.
„Onlarnьn,
Bir taban topraqь kerekmej,
Lakin jer
Bizlerde,
Bir verşok bermemiz".

Hazьr ol arqadaş!
Bu sonqь çenkde de
Kyreşde begişgen
Tirsegin talmasьn.
Sovetler jurtьnьn
Qurulьş teninde
Duşmanqa jol acьb
Çьrandь qalmasьn.

Hajdьnьz!
Ileri!
Miljonlar artьndan
Miljonlar sarьlsьn
Qurulьş taşьna.
Hajdьnьz!
Udarnik bajraqь altьnda
Beşjьllьq plannьn
Barrikadasьna.

Sexlerge zavodman,
Zavodqa japьman,
Japьqa depoman,
Cьqajьq jarьşqa.
Her işde,
Bolşevik çevabь berejik,
Qacaqqa,
Lodьrqa,
Tenbelge,
Sarquşqa.

Bolşevik qajreti,
Bolşevik tempimen,
Her jerde,
Qalebe marşьnь calajьq.
Emekge qoşulqan
Texnika kycimen
Jyz jьllьq joquşnь
On jьlda alajьq.

Hajdьnьz!
Ileri!
Miljonlar artьndan
Miljonlar sarьlsьn
Qurulьş taşьna.
Hajdьnьz!

Udarnik bajraqь altьnda
Beşjьllьq plannьn
Barrikadasьna.

Bu ses qajda?
Bu tyrkyni kimler jьrlaj?
Bu udar marş
Qajsь jaqdan eşitile?
Jyreklerni
Bu tyrkymen kimler sьrlaj?
Bunь dinleb
Kimler jana,
Kimler kyle?

Bu udar marş ezgisimen
Kim çanqьrta,
Dneprnin
Betonlaşqan qьrlarьnь,
Bu jьrman kim xatьrlata,
Kim andьrta
Inqilabnьn şanlь kyreş
Jьllarьnь?

Ja bu janь korpuslarnьn
Eteginde,
Bu kişiler
Ne japalar taş atьşьb?
Bu kenarda
Kek jolaqlь majka kijgen
Jurovamь...
Lidockamь...
Lidamь şu?..

Ebet Lida
Ebet maqa qolьn sallaj
Ebet mьnda kele jatьr
Jolqa sьqьv...
(Şimdi menim
Bytyn fikrim onda jaldaj)..
Skolko let
Skolko zim...
Tuvqansьqьm!..

Skolko let...
Skolko zim...
Lidasьqьm!..
Bu son sene qajda jyrdin,
Qaj jaqlarda?
Otur Lida,
Anlat dostum, ajt çansьqьm,
Ajt ne işmen
Nasьl tyşdin bu jaqlarqa?

. . . . . .

2.

Lida, mьnda beş jyzlermen
Çiberilgen,
Beş jyzlernin birisi olьv
Moskvadan.
Sokolniki rajonьndan
Mьnda kelgen
Moskvanьn gorkomьndan
Razverstkaman

O, ilkide
Mьnda kelib tyşkenimen,
Şakird bolqan
Jer avdarqan maşinada.
Lakin sonra,
Öz arzusь,
Istegimen
Raport bergen
Katlavanqa avьşmaqa.

Katlavanda
Boş kynleri bile qalьv,
Erkeklermen
Taş sьqarqan bir sьrada.
Şimdi meni kөrgenimen
Qururlanьv,
Belin buvdь
Işleriñi anlatmaqa:

—Mьna Eşref!
Sol jalьnьn
Katlavanь
Qac aj evel
Prorivde qalqan edi.
„Tьş sevebler" derjasьna
Batьv qalьv,
Qapь baqa
Templerini alqan edi.
Kynlik plan toldьrьlmaj,
Temp javaşlaj,
Işci kyci aqa edi
Suvdaj bolьv,
Ba'zь capqьn,
Nefisxorlar
Işin taşlaj,
Artqac para almaq icyn
Rvac bolув.

Bunь kөrgen
Mejilçiler vajьldadь:
— Planlarnь
Janь başdan qurajьq dev.
Pek talaşsaq
Eki arada bir şej sьqar,
Biz, plannь qьsqartmaqa
Qarajьq—dev.

Lakin, massa
Ajaqьnь keniş kerdi.
Temizledi
Opportunist şьvaqьnь.
Prorivge bolşevikçe
Çevav berdik
Pek kөterib
Udarniklik bajraqьnь.

Işcilerge arqa tajав
Partkollektiv,
Bolşevikçe rehberlikni
Eda etdi.
Bu işde de
Bytyn massa,
Bytyn aktiv
Öz irade, quvvetini
Iqrar etdi.
Kөp xadimler
Bitirgen son öz işini,
Prorivge kele edi
Ilki canda.
Kөp qьzlar da
Taşlav jengil qьz işini
Avuşdьlar
Bizim orta Katlavanqa.

Rajpartkomnьn teklifimen
Her bir jerde
Trevoga i'lan etdik,
Avral qurdьq.
Qar boranlь,
Saqьr, sanrav geçelerde
Smenaman
Katlavanda
Postda turdьq.

Katlavannь
Buzlь suvdan temizledik,
Kөkys kerib
Suvuq jelnin çilvesine
Hisarlarnь
Granitmen tegizledik,
Jol bermeden
Suvnьn qajtьv kirmesine

El birlikmen
Ortalьqqa davur saldьq.
Dneprnin sedlerini
Sarьv alьv.
Bytyn dynja kөleminde
Rekord aldьq,
Jyz seksen bin kubometr
Taş sьqarьv.

Mьna şajtьv
Birer birer cijratьldь,
Bu tarixij japьçьlьq
Poemasь.
On binlernin
Qollarьman jaratьldь.
Bolşevizm devirinin
Venerasь"...

. . . . . .

Lida ajta
Acuvlanьv ajtqan sajьn
De acьla,
De qьsьla
Kөk kөzleri...
Kade birde sөz sьrasь
Kylgen sajьn
Dr, dr ete
Tьqьz etli kөkysleri...

— Ja bu nege?
Ja bu gudok sizlergemi?
Tap bu qadar
Tez kecdimi qьrq daqiqa
Aqşam kene köryşirmiz.
— Aqşam demi,
— Hajdь Lida!
Hajdь dostum!
— Hajdь poka!

E. Şem'i-Zade

SAFIJE ŞTURMOVIK

Başь kecen numeroda

III

Şөjle, tesadьf etdi. Zaxire temizlejiçilerniŋ janlarьndan kecib ketmekde olqan Safijege: (men oŋь tanьmaj edim) «Ej, şturmovik, bizni tanьmaj başladьŋ»—dedikleri zaman, men oŋa nazar diqqatьmnь çelb etgendim. Oŋь cehresi (tabiij dylberligini kөz өgine almajьm) qadьnqa hic de benzemej edi. Kozenka, balьqçь cьzmasь, jaqlь mazollь qollarь işçige — élbet maşinada calьşqan işçige—jigitke benzej edi.

Safije, kendisine Şturmovik degenlerini seve edi. Oŋa şturmovik adьnь Amet bergen edi. Qimet kesyvge kelgende qajet saqt, çiddij jaqlaşqan partija jacejkasьnьŋ sekretarь Cubuv bile oŋь haqqьnda şөjle dej:

— Şturmovik—haqiqatende şturmovik, udarnik bu adnь jalьnьz bizim Safije qazana bildi.

Brigadalar zjab syrmege hazьrlanallar Motorlar teşkerile, imtihan japьlalar. Teçribe bir daha teçribe, her jer, her ucastka, ajtamda bytyn «Komintern» teçribe Maturlar: bort, bort, bot..:

Kyn istihsalij trevoganen sьqlaşa.

Bu qьzqьnlь, işge başlanqьc kyni.

Safijeniŋ kendi sajqьlь taktorьnь nizamqa qojqanь coqdan edi. Oŋь (Safijeniŋ) burnь mazьnen bu laşqan, kөzleri tozdan kөrylmej. Jyzinde jaqlь parmaqlar tamqasь qaba grimge benzej.

Radiatornьŋ icersini temizlej, teçribesini baqa, qьsqadan ajtqanda traktornen besada japa.

Stepan Karpov ise (kolxoznьŋ reisi) kenarda tura, oŋa qalabalьq japmaqa cekilib tura. O sabьrlьça Safijeniŋ işini bitirdigini beklej. Sonra o javaşdan mexanikniŋ janьna bararaq:

— Arqadaş Şturmovik, to jest, mexanik, azcьq toqta, rahatlan ve rahatlanmaqnen beraber dinle:

Safije belini kөtere. Jaqlьqnьŋ burnьndan tamlanьŋ soŋqьsь tama. Toznen qarьşqan jaq cьzmalarьnьŋ yzrine çajraj. O cьzmasьna tamqan jaq tamlasьna baqa kylymsirej.

Stepan Karpov papiros jerine oŋa konfektni uzata. Safije Karpovnьŋ kөzlerine baqa, kylymsirej, bulaşьq jaqlь parmaqlarьnen konfektni ala, mylajimliginen aqzьna kөndere.

Karpov ise tytyn qutusьnь cьqararaq maxorkasьnь gazet kaqьdьna sarьb aqzьna qapa.

— Arqadaş Karpov, mymkyn olsa azcьq traktordan o tarafqa cekilejik, qaza olmaq ihtimalь bar, anqьn cьqub oturur—deje xatьrlata.

Onlar kenarqa cekileler.

Kapov hem tytynini savьra, hem ajta:

— Safije bilesiŋmi ne? Sen şimdi bazaqa ketib jaqarlьq alьb kelmek kereksiŋ. Jarьn sabah—sabahdan cөlge cьqamьz. Seniŋ yzerine mes'ylijetli vazife jyklene. Bir saat kecikdirirsiŋ coqdan—coq zarar japdьrmьşdan olursьŋ. Traktorlarnь kelgen mektyb oqulmajub jata. Oŋь dyn oqumaqa bir saat toqtatьr, işsiz jatqьzьrsьŋ. Mьna şunьŋ icyn seni ajьrdьlar.

— Sen Karpov arqadaş meni daha jaxşь etib өgrene almajsьŋ. Egerde men bir işni istegimnen, өz gөŋilimnen japmaq istersem hic dar olmaz. Japarьm, Karpov arqadaş.

Karpovnьŋ janьndan ajrьla, traktornьŋ janьna bara. Dvigatelini dolandьrmaqa başlaj. Jaqarlьqnьŋ bir—birlerine qarьşmasь patlamalar doqura, qorqunclь sesler cьqara. Safije energijanь birleşdire, traktor jerinden kөce.

Bazada oŋь ta evvelden beri dostь olmaqan Jaqub qarşьlab ala. Bundan eki sene evvelsi, Safije «Kominternge» janь kelgen seneleri Jaqub Safijenen dost bolmaq icyn zapiskacьq jazьb beridigi zaman Safije «saŋa ve maŋa bunьŋ kibi şjlernen oqraşmaq etelik eter»—deje Jaqubnь kөkrekden qaqqan edi. Jaqubnьŋ ta o zamandan beri Safijege acuvь bar edi. Andan sonra Jaqubnьŋ emekdar oqlь olmaqanьnь anlab qalqan Safije bir mes'ele acьldьmь oŋь (jaqubnьn) tamьrьnь qaza edi.

Jaqub Safijeniŋ bazaqa kelgeninden coq razь olmadь. Faqat, kendi razьsьzlьqьnь dujdьrmamaq istej edi. Jaqub orta bojlь, ufaq qьmьq kөzli salpьq dudaq jaş olmaqle, өzinde tabiatdan tьş dylberlik kөre edi. Oŋь alqan ajlьqь başьna jaqqan «repejnoje maslo», jyzine silgen «bornьj vazalin» kөkregine taqqan cift—cift qalustiginden qalmaj edi.

Jaqubnьŋ Safijege acuvь az degil, coq. «Janь-Dynja» vekili kelgeni zaman Safije Jaqubnьŋ jaqarlьqnь iqtisad etmedigini arqadaş arasь өzini tutmqa bilmedigini, tenbel oldьqьnь sөjlegen edi. Bundan sonra Jaqub aktifleşdi. Udarnij calьşmaqa başladь. Faqat oŋь jyreginde Safijeden degil Safijeden, babasьnьŋ malь ve mylkini raskulacivat etgen savet hykymeti sisteminden, partijadan intiqam almaqnь aqьldan cьqarmaj edi. Faqat, bunь, bu doŋqь sөjledigimizni Safijeden qajrь coq kimseler bilmezdi (oda oŋь digerlerinden anlab qalqan edi).

Safije tsisternniŋ (jaq-bockasьnьŋ) janьna janaşdь. Jarь çiddij, jarь şaqa olmaq yzre qьcьra.

— Ej, Xatib aqanьŋ oqlь, menim atcьqьma jem beci. Capik ol, acьqdь.

— Men oŋa jem bererim... ve өjle jem bererim, ajaqьnь bile silkemez—jaqub өz başьna sөjlene, şlangni baknьŋ janьna syjreb ketire. Bockalarqa jaqarlьq toldьrьla.

Safije traktorьne darij benzin qojulmasьnь istej. Jaqub bytyn barlьqьnen qoja?...

Safije suratlik ricaglarьnь qьbьrdata traktor kөce llk olaraq birinçi sur'atlikge, sonra ekinçige qojaraq bazadan uzaqlana.

Motornьŋ jyregi sevincli—sevincli ura. Oŋь jyreginiŋ urmasь Safijeni de sevindire.

Safijeniŋ çybinde daha dynden beri Aptesinden kelgen mektyb oqulmajub jata. Oŋь dyn oqumaqa

qolь tijmegendi. Şimdi aqlьna şu mektyв tyşdi ve onьn icersinde ne jazьlqanьnь bilmege talaşa edi. Bir qolьnen çyбinden mektyвni sьqara, tişlerinen konvertni jьrta ve oquj, diger qolьnen traktornь idare ete.

— «Men artьq texnikumnь bitirdim ve pedagozij institutьna kirdim. Doqrьsьnь ajtqanda insitut studenti olqanьma inanaçaqьm kelmej. Hatta sevincimden ne japaçaqьmnь bilmejim. Men ekseri halda вgi anamьznьn bizlerni вraqьв ketiв, biz ekimizniп prijotqa keliв kirgenimizni xatьrlajьm. Men hepsini xatьrlajьm... Kiçe, bizni taz-tavnьn eteginde tutqan edi. Qorqumьzdan ve jorulqanьmьzdan joldan kenarqa sьqaraq fьndьq direkleri tyвinde jatqan edik. Men juqlaj sen juqlamaj edin. Men o vaqьt senden вyjyk ve qorqmaj edim. Sabah, sen maqa qorqqanьndan saclarьn tim-tik turqanlarьnь sөjlegendin. Biz ekimizde aqlьsьzlьq etdik.

Safijeçigim, qimetli, sьçaq tuvqancьqьm jeter artьq calьşdьqьn. Sana oqumaq kerek. Oquv hajat doqura. Bilesinmi ne oquв bilgen son senin icyn qorqunьcl ь вir şej qalmaj ve jaşamaqda zevьqlь ola»...

Safije mektyвni çyвine qoja, kөzini jolqa sarqьta ve dөj:

— Studentka! kimnin aqlьna keleçek şej... Dyn вurnьnьn boqь cьвьgьв jyrgen Osman soqurnьn qьzь-вu kyn studentka!

Safije kecmişlerini xatьrlamaqa вaşlaj. Haqiqaen өgь analarь pek insanijetsiz, qlьqsьz qadьn eken. Onьn aqlьna өgi anasьnьn «вavanьznь aşadьnьz, endi meni de aşaçaqsьnьz, jetim, ac kөpekler» degeni kele edi.

Kyneş вulutlarnьn arqasьna qondь, jerge qaranlьq cөkdi. Qьzьl cавaq qьzarmaqa ve sonra haçele şii olqan kiвi joq olив ketmege вaşladь. Safijede kөpry yzerine jetişdi. Bir daha өz-өzliginden mator toqtadь, tьndь Her jer tьnьcl ьq ve o qadar da tьnьcl ьq, suvnьn talqьn—talqьn aqdьqь вile eşitile edi.

Kөpry «Aвlamit-Açinin kөprysi»—mьnda вasqьnlьqda coq ola.

Safije manometrosine вaqdь. Jaq tazziqi joq. O traktordan sekiriв tyşe, podşipliklerni вaqa, onlarda da saqatlьq kөrylmej O (Safije) fenarsьz avtomoвilnin kelgenini eşite.

Dvigatelni dolandьra, traktor hareketge kelmej. Ne olqan? —

Tьnьçlьq, sonra o traktordan вir qac adьm kenarqa cekilerek traktorqa вaqa. Safijeni qorqunc вasa. Fenarь olmaqan avtoвoz keliв traktorьnь qaqarsa hem avtoвoz ve hem de traktor-ekisi de kөpryden aşaqь tomarlanaçaqlar.

— Endi artьq menim jomьm qapaldь. «Barsьn jьqlьqan meni qaвahatlamasьn—deje өzinin өlmesinen qaвahatsьz qalmaq istej. Cynki onьn şturmovik adь—lөkeleneçekdi. Başьnь tөвen olmaqle avtoвoznь qarşьlamaqa doqrь jyryş etdi.

Kite, kite. Bir daha вaqsa jol yzerinde вir şej jьltьrав jata, faqat tanьş вir şej jьltьraj.

— Aha, өldirilgen jьlan ekende. Onьn zeherli kөzleri вar. Buna вenzegen kөzlerni men kөrgen edim de?

Birden syal doqa:

— Kimde kөrgen edin?

— Fikir toqtamadan calьşa, çevaв araj.

— Ja вu oda... Jaquвnьn jьlan kөzleri de?! Avtaвoznьn şamatasь jaqьnlaj. Safije artьq onь eşitmej. Kөz qijasьndan traktorьnь kөre traktor çanlь, jьltьravьqlь «Katepiller».

Safije өz-өzini çoja. Bir daha esini toplaj. Traktornьn janьna kele. Jaşcik icerisinden kerosinil culnь suvьgьв cьqarь в jaqa, avtoвoznьn qarşьsьna doqrь capa.

Safijenin qolьndaki jarьqnь kөrgen avtoвoz, aşaqь enmezden өgine tempini javaşlata ve toqtaj.

Avtoвozdan on adьm uzaqlьqda calqa jьqlьqan Safije jata. Qollarьnda sernik jarьqlarь olqan adamlar. Safijenin janьna kele. Onlarnьn aralarьndan вirisi avtoвozqa caparaq suv alьв keliв Safijege icire. Safije kөzlerini aca tura, sevine. Adamlar ve Safije traktorqa doqrь keteler. Şofer arqadaş traktonьn ojaqьnь, вujaqьnь вaqdьqdan sonra:

— Dostçьqьm senin teploproçvodnje trubkalarьn, jaqarlьq jiвergen trubkalarьn tьqalqan. Anda toz—topraq pysyrlik tolqan. Anlaşьlqanьna kөre jaqarlьqьn вulьşьq eken.

Safije trubkalarnь sьqararaq yflej, temizlej ve dej:

«Elвet, вunь o japdь. Men artьq senin kim olqanьnnь gyzel anladьm... Safije adamlarqa teşekkyr etdikden sonra вir daha traktorge mine, jyrekler urmaqa, mator kөcmege вaşlaj. Ycynçi suratlьq quvvet ala, vazife eda olьna.

A. Sadadin

Redaktorь: redaktorlьq hejeti,
Redaktorlьq hejeti azalarь:
Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

г. Симферополь. 1-я гостипография. Упол. Крымлито „А" № 565. Заказ № 1487. Тираж 3000.

Fijatь—40 kap. 17726

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm jolьnda"

ƵURNALЬ — OK VKP(b) ORGANЬ— „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Qьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edebijatь olaraq mejdanqa kelgen ilk bolşevik ƶurnalьdьr.
Her işci-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Işci-kolxozçь qadьnlarnьn sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlarqa өz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA"

ƵURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ƵURNALQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyв pocta darqatьçьlarь tarafьndan ƶurnalqa abune qabul olunur.

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ƵURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KӨSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьllьqь—4 r. 80 k. 6 ajlьqь—2 r. 40 k., 3 ajlьqь—1 r. 20 kap. nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçid, pocta qutusь № 234. „QADЬNLЬQ SOTSIJALIZM JOLЬNDA" ƶurnalь idaresi.